

TĖVISKĖS ŽIBURIAI

Nr. 14 (15)

TORONTO, Ontario, 1950 m. BALANDŽIO mėn. 6 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian R. C.
Society of Canada.
Authorized as Second Class Mail
Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

SVEIKI SULAUKE, ŠVENTU, VELYKU

Kristus kėlės, Aleliuja

Vainikai, maldos, vainikai gėlės,
O sieloj — rytas, šventasis rytas:
Drebėjo žemė, ir Kristus kėlės,
Ir didis džiaugsmas Rytuose švito...

Aleliujos garsai nejuociam padidina mūsų atmintyje Velykų Lietuvoje prisiminimus. Prisišėlimo Rytmetys mūsų brangioje tėvynėje yra tas išskilmingas momentas, kuriam jau nuo Verbų Sekmadienio per visą Didžiąją Savaitę kruopščiai, rūpestingai ruošiamasi. Velykos mums lietuviams yra viena iš mėgstamiausių metų švenčių. Beabejo tam yra gilesnės priežastys, susijusios su mūsų tautos įgimtumi, būdu, jos psichologijos ir kultūros savitumais.

Krikščionybės turinys yra visuotinis, am laikinis ir anterdvinis, bet kiekviena tauta, lygiai kaip ir kiekvienas asmuo, savaip jį išgyvena, pasisaviina ir individualiom, savitomis formomis bei lytmi išreiškia bei perteikia. Tai yra ryškiausia menė. Mūsų gi tautodailėje bei liaudies mene vyrauja kryžius ir rūpintojėlis. Kryžiaus bei rūpintojėlio motyvai arba Kristaus idėja, Kristus — kančios ir meilės Dievo — idėja nenutrūkstanti siūlu nusitęsia per mūsų tautodailės bei liaudies meno pasaulį. Yra tai tarsi paslaptinis raktas, sija, jungiantis ir vieninganti du pasaulius: lietuvių ir krikščionybės.

Visa tai parodo, kad tarp lietuvių tautos buities ir krikščionybės turinio yra gilesnis, vidinis sąryšys iki šiolie mūsų dar nežinijamas ir neapartytas. Tikrai šito sąryšio šviesoje ir gali mums paaiškėti, kodėl krikščionybės ilgesys lietuviui yra toks natūralus ir kodėl, būtent, Velykos, kaip Kristus Prisišėlimo triumfinė šventė, užima tokią ypatingą vietą mūsų tautos religiniame gyvenime ir aplamai lietuvių pasaulėjauioje.

Jau pagoniškąją lietuvių religiją būtų galima trumpai apibūdinti kaip gyvatos religiją. Senovės lietuvių su didžiausia nuostaba ir pagarbumu žiūrėjo į visa tai, kas rīšasi su gyvatos bei gyvybės slėpiniais. Jie nestatė šventovių: pati gamta, visa kosminė visata atrodė jiems tarsi įstabi didžiulė šventovė, tarsi smilkstantis aukuras neregimam Pasaulio Didžiajam Įstatymdaviui, o žmogus — tarsi tos šventovės vaidila, aukotojas, žynys, dainius bei kanklininkas. Gyvybės pasaulis buvo paslaptis, ir turėjo būti šventas, neliečiamas.

Save laikydamos aukotoju, vaidila, žyniu ir dainium gyvojo Dievo šventovėje, lietuviai pro nieką tylom nepraejo, neįpynę į dainos posmus ir neįamžinęs: pradėdami darželio rūta ir bijūnėliu, pakelės berželiu svyrūnėliu, baigiant saule močiute, mėnesėliu tėveliu,

žvaigždėm seselėm, sietynui broleliu...
Dėl senovės lietuvių pasaulėjautos ir pasaulėžiūros lietuvių tautos visą senovinę buitį galima pavadinti natūraliu krikščionybės ilgesiu, ilgesiu Kristaus, ilgesiu meilės, kančios ir išganyimo Dievo, įveikiamčio ir išstumiamčio mirties kirminą iš sužeistos kūrinijos kūno ir galinčiai triumfuojančio ant blogio ir tamsos gaivalų pasaulyje.

Kristaus iš numirusių Prisišėlimas, įvykęs per kruviną Golgotos auką, jau nėra vien tik pastanga ir siekimas įveikti mirtį ir per tai laimėti gyvatą, kaip tai kad yra natūralinė tautos religijoj, bet yra jau faktas, yra įvykis, yra istorinė tikrovė, kuri sudaro viso mūsų tikėjimo pamatą (Plg. I Kor. 15, 14). Dar daugiau: Kristaus Prisišėlimas yra centrinis pasaulio istorijos įvykis, naujo žmogaus, naujos žemės ir dangaus, naujos žmonijos pradžia: tas Velykų Rytmetys, kada drebėjo Jeruzalės kalnų uolos ir Kristus kėlės, buvo visos visatos ir visos kūrinijos išskilminga šventė, nes tai buvo pats pirmas ir lemiantis istorinis triumfas gyvybės prieš mirtį.

Šituo vienkartinio pasaulio įvykiu išsipildė tūkstantmetinis tautų ilgesys ir viltys.

Tad, pats kryžius yra ne tik kančios bei mirties, bet ir meilės — gelbėjamosios, atperkamosios, išganomosios meilės — blogio ir mirties pergalės. Prisišėlimo triumfo ir amžino gyvenimo simbolis. Jis, kaip Golgotos kruvinos Aukos ir Prisišėlimo ženklas, liudija, kad tiek pavieniams asmenims, tiek tautoms, tiek pagaliau visai žmonijai yra tik vienas kelias į dvasinį prisikėlimą ir atsimuonijimą: auka, pasiaukojimas, išplaukiąs iš veiklios, kuriančios, viską pergalinčios Dievo ir žmogaus meilės versmės.

Ir jeigu Kristus kėlės, ir mirtis krito, tai reiškia, kad ir mes, Kristaus broliai, galime ir esame pašaukti tapti, kaip ir Jis, amžinybės dalyviais ir dalininiais, jeigu tik mes jį seksime ir pasišvenčė uoliai dirbsime paties savęs, savo tautos ir viso žemės veido tokejimui t.y. dieviškam perkeitimui ir atnaujinimui, artindami pasaulyje visuotinį triumfą gėrio prieš blogį, gyvatos prieš mirtį, šviesos prieš tamsą.

Antanas Ramūnas.

— TOKIO. — Japonų komunistų partijos gen. sekretorius Tohuda paprašė SSSR, kad nepaleistų iš belaisvės tų japonų karių, kurie neparems jų. O sako dar, kad komunistai nepatriotai ir negina savo liaudies interesų...

Velykų rytą

Štabų viršininkų pasitarimai Haagoje

JAV krašto gynimo sekretorius Johnson kovo 27 d. išskrido į konferenciją Haagoje, kur vyksta Atlanto pakto valstybių štabų viršininkų konferencija. Ji užtruks 10 dienų. Kalbamasi apie Europos valstybių apginklavimą bei JAV karo medžiagų pristatymą. Jau priimtas Britų reikavimas, kad eventualaus karo atveju Britų salos nebus karo operacijų bazė. Tokią nuomonę rėmė ir kitų kraštų generolai, jų tarpe ir De Gaule. Pagrindinis argumentas yra tas, kad atominės bombos amžiuje Britų salos per vieną dieną galėtų būti paverstos dykuma. Operacijų bazės turinčios būti Europos kontinente. Pirmoji JAV-bių teikiama pagalba yra ir bus lėktuvai. Į Angliją jau pasiūsta 4 tipo B-29 skraidančiosios tvirtovės, o laukiama dar 71. Angliją savo ruožtu Prancūzijai davė 100 "Vampirų", o Holandijai 50 "Meteorų".

Tuo pat metu JAV jūrų štabo viršininkas veda derybas Londone dėl suderinimo karo laivyno operacijų. Kariuomenės štabo viršininkas Collins (Prancūzijos kovų herojus) važinėja artimuosiuose rytuose. Kovo 31 d. prasidėjo pasitarimai Atlanto pakto finansų ministrų. Čia didžiausias sunkumas, kad Anglija nenori daryti muitų, tarifų ir valiutinių nuolaidų,

kurių reikalauja JAV ir Europos kraštai. Pagaliau Paryžiuje posėdžiauja Europos Taryba, svarstanti Europos apvienijimo klausimą. Taigi gyvai deramasi, o aktyvus tas pats — SSSR barabas.

Ginklų siuntimo programa jau vykdoma. Be Anglijos, jau ir Prancūzija šį tą gavo. Komunistų pastangos sutrukdyti ginklų išskrovimą, atrodo, bus nevaisingos. Prancūzijos streikais neišėjo visuotinis ir palūžo. Italijoje komunistams taip pat jau nepasisekė, kaip buvo tikėjęsi. Dėl to JAV manoma, kad ginklų pristatymas vyks sėkmingai.

— HAAGA. — Atlanto 12 valstybių krašto apsaugos ministrų Haagoje tarėsi finansiniais reikalais. Be jau nuspręstos pagalbos karinėmis medžiagomis, JAV apsiėmė padengti ir daugumą kitų išlaidų. Derybos vyko Julionos kareivinėse su gera sargyba.

Anglijoje, grįžus iš Haagos gynimo ministeriams, konservatorių Daily Mail sukėlė sensaciją paskelbdamas, kad dėl karo ministerio J. Strachey komunistiškumo D. Britanija turinti nuostolių, nes JAV atstovai vengė prie jo kalbėti apie slapstus dalykus ir kad dėl to būstanti įteikta interpellacija

parlamente. Kaltinimą betgi paneigė ir gynimo ministeris Shinwell ir JAV kr. gynimo sekretorius Johnson.

KAIP PRASIDĖS KARAS?

B. Baruch New Yorke kovo 31 d. karo koledžo studentams pasakiojo kalboje pareiškė, kad iniciatyva, deja, vis dar priešio rankose. Norint laimėti šaltąjį karą, reikią sukurti pasaulio aprūpinimo štabą, kurio priekį reikią pastatyti tokią asmenybę, kaip Marshallis. JAV užsienio politikoje kairur pasireiškia neryžtumo. Pralaimėjimas Kinijoje verčias susimąstyti. Reikią išaiškinti SSSR siekimus ir sekti jos pasirošimus karui.

Naujas karas neprasidės JAV puolimu, bet kur nors Europoje pilietiniu karu, greičiausia Vokietijoje. Šaltasis karas iš esmės jau esąs pilietinis karas. JAV gynimo tarybos darbas esąs nepatenkinamas, o užsienio politikoje tikrai reikią Acheson paskelbtos "totalinės diplomatijos", bet jos deja nesą.

— VAŠINGTONAS. — Atstovų rūmai kovo 31 d. priėmė Trumano programos 4-tą punktą. Prezidento siūlymas betgi labai apkarpytas. Vietoj prašomų 45 mil. priimta tik 20 mil. dolerių.

Savaitės apžvalga

Nėra taip bloga

Maždaug prieš savaitę laiko Kanados ministeris pirmininkas Louis St. Laurent per radio atrėmė opozicijos garsdintimus dėl artėjančios krizės sąryšyje su padidėjusiu šios žiemos nedarbu. Kanados ūkinė padėtis nesanti tokia bloga, kaip kai kurie kritikai vaizduoja. Tiesa, žiemos bedarbių skaičius buvęs vienas iš didžiausių paskutinių kelių metų laikotarpy (375.000), tačiau tai dar nereiškia, kad kraštas yra jau pakeliui į krizę. Dirbančiųjų kanadiečių skaičius šiais metais pasiekęs aukščiausį laipsnį Kanados istorijoje. Užsienio prekybos balansas 1949 m. taip pat bet kada yra buvęs. 1950 m. esąs vienas iš didžiausių negu ty eksportas gal ir nepasieks praėjusių metų lygio, tačiau į šiuos metus reikią žiūrėti optimistiniai. Opozicija turėtų mažiau baimintis artėjančia krize ir mažiau skelsti kalbų apie tai, ko iš tikrųjų nėra.

Šnipų skaičius JAV auga

Prieš kelias dienas prezidentas Trumanas viešai paskelbė net tris respublikonus senatorius, kaip sabotuotojus JAV užsienio politikos ir didžiausius Kremliaus talkininkus: J. R. McCarthy, Visconsin; K. S. Wherry, Nebraska ir Styler Bridger, New Hampshire. Senat. Mc Carthy savo laiku yra pareiškęs, kad Mr. Lattimore, politiniuose esąs rusų šnipas, o dabar prezidentas ir jį patį kenkėju vadina. Šiandien jau ir patiemis amerikonomams sunku susgaudyti, kur baigiasi Maskvos agentų šnipinėjimo siūlų galai. Reikią laukti, kad šnipų sraušose dar pamatysime daug naujų tuzų, kurie sėdi šiltose JAV valdžios vietose, bet tarnauja Kremlui.

Belgijos valdžios krizė nesibaigia

Balsavimai dėl karaliaus Leopoldo III grįžimo į sostą tautą suskaldė į dvi dalis. Nors karaliaus šalininkai ir laimėjo, tačiau permaža balsų persvara davė progos karaliaus priešninkams išeiti viešai. Bandymai sudaryti koalicinę vyriausybę dar iki šiol nėra pavykę. Demonstrantai vaikšto Bruselio gatvėmis, šaukdami vieni už, kiti prieš karalių. Socialistų varos Spaak Liège priėmė 20.000 Leopoldo priešų demonstrantų.

— TOKIO. — Japonų parlamento speciali tardymo komisija patvirtino, kad Japonų komunistų vadas Tokuda tikrai prašė Maskvą nepaleisti japonų karo belaisvių nekomunistų. Netrukus parlamentas svarstys kaip į šitokią komunistų veiklą reaguoti.

— PARYŽIUS. — Prancūzijoje yra 2 mil. moterų daugiau kaip vyrų.

paradą. Regentas princas Charles parvedė sudaryti vyriausybę liberalui Albert Dezeve, ministerio pirmininko pavaduotojui ir gynybos ministeriui paskutiniam kabinetui. Ar jam pavyks atstatyti tvarką ir išspręsti karaliaus klausimą, dar sunku pasakyti.

Vokietija gauna vis daugiau teisų

Vakariečių politika, okupuotos Vokietijos atžvilgiu vis švelnėja, nes užsitęsęs šaltasis karas verčia rimtai stiprinti fronto pirmąsias linijas, kad išlaikytų lygsvorį su rytų "draugu". Vyriausias JAV komisaras J. McCloy neseniai pareiškė, kad greitai laiku bus duodami leidimai vokiečių vyriausybei vykdyti pačiai plieno, laivų statybos ir chemijos industrijos plėtojimą po alijantų priežiūra. Šis naujas amerikiečių žingsnis Vokietijos teisų praplėtimo srity prancūzų buvo sutiktas gana šaltai ir jų atstovams pareiškė, kad jie neturėtų būti aiškiai pasakyta, kas jiems yra leidžiama ir kas ne. Bendarai reikia pasakyti, kad prancūzai Vokietijos atžvilgiu yra labai atsargūs ir į kiekvieną amerikiečių vokiečiams teikiamą lengvatą žiūri su nepasitikėjimu. Kaip ten bebūtų, tačiau vokiečiai prancūzams meilinais nors gal ir nevisada nuoširdžiai, ypač po Saaro krašto netekimo.

Kinų nacionalistam pradėjo sekti

Ateinančios žinios iš Formozos skelbia, kad nacionalistai atmušė komunistų puolimą į Hainano salą. Praeitą šeštadienio puolime, kuris tęsėsi apie 12 val. nacionalistai paėmė apie 2000 belaisvių. Žuvusių buvo apie 5000. Taip pat buvo smarkiai bombarduoti Kiangwan ir Tasang aerodromai netoli Šanchajaus padarant sunkių nuostolių keliams ir pastatams. Hainano sala yra viena iš svarbiausių nacionalistų bazių ir jie yra pasiruošę ją ginti visoms jėgoms.

Iš Haagos

Olandijos sostinėje vykusi Atlanto pakto valstybių krašto gynybos ministrų konferencija yra praeitą šeštadienį priėmė jau anksčiau paruoštą kolektyvinės gynybos planą prieš agresorių. Kanados gynybos ministeris Claxton inėšė pasiūlymą, kad apie 250 pakto valstybių karininkų galėtų šią vasarą praveisti bandomuosius kursus Kanadoje. Olandija pirmoji pasiūlė tokiuose pratimuose dalyvauti. JAV ir Kanados gynybos ministrai šioje konferencijoje susitarė, kad techniški žinių perdavimas vyks betarpiškai tarp šių abiejų kraštų, nes iki šiol visas eldavo per Londoną, kas užimdavo daug laiko ir trukdavo artimesniam kariškam bendradarbiavimui.

Tėviškos žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šopoka

Laidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniškai. Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniškai, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2.50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

341 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Mūsų misija

Brešiant galimam pasauliniam konfliktui, visame pasaulyje formuojamos ir stiprinamos vad. penktosios kolonos. Jų nariai, nors ir krašto pražūčiai, dirba pražūčiai tų laisvųjų, kuriomis patys naudojasi. Jų aktyvaus gauna už tai Judo grašius, o to aktyvo užnagary yra tam tikra masė, menko išsilavinimo suklaidintų žmonių, kurie tiesiog nesąmoningi kasa patys sau ir savo kraštui, kuriam gyvena, duobę. Todėl kiekvieno tokio krašto vyriausybė pareiga ir pats veliausias laikas būtų užkirsti tam kelią teisėtomis demokratijos priemonėmis. Bolševikų priemonės yra tiesioginė žiauri mirtis su rafinuotais kankinimais ir labai sceningomis teismų komedijomis. Demokratija taip elgtis negali. Ji humaniška ir renkasi žmoniškumą, teisėtumą, demokratijos pasaulyje įsipilietinusias priemones.

Esant tokiai padėčiai pasaulyje, iškyla ir mums — naujiesiems šio krašto ateiviams tam tikri uždaviniai ir pareigos šioje maitatyje.

Kuo pasaulis tik dabar teisi tikina, buvę tremtiniai, pirmomis po kapituliacijos dienomis Europoje jau žinojo ir įtikinėjo tuos, kurie to nepažino, kad tada netikėtai, buvo laikotarpis, kada stovyklose buvo griežčiausiai uždrausta apie tai viešai kalbėti. Esą tai prieš sąjungininkų nukreipta propaganda. Bet juk mes visi buvome ir esame gyvieji liudininkai, aukos tos diktatūros kėslų; mūsų jau pats buvimas įrodo, kad tiesą sakome. Dėl to tai sovietai dėjo tiek daug pastangų tremtinius perimti į savo rankas, dėl to ir šandien juos visam pasaulyje šmeižia.

Visi naujieji šio krašto ateiviai, bent kiek tai liečia lietuvių, yra nuosirdūs, ištikimi demokratinei santvarkai gyvenimui, tokiais ir liks. Todėl atsižvelgiant šiam vaizduojamam kraštui už mūsų prieglaudą, mūsų viena iš svarbiausių pareigų šio krašto atžvilgiu yra įspėti jį, šio krašto senuosius gyventojus supažindinti su tais

pavojais, kurie gresia laisviam kraštui, jei didžioji žmonijos gėda — komunizmas įsivyravų. Ypač yra svarbu nurodyti visus jų klastingus kelius, užmaskuotus, netiesioginius būdus ir priemones savo užmačioms siekti, taip pat demaskuoti jų vykdytojus.

Kas mūsų šioje srityje padarytą ar daroma? Dar nedaug. Dar yra neišnaudotų galimybių. Lygiai tinka individualinė, lygiai organizuota veikla.

Juk jie mūsų pavergtoje tėvynėje po tiek metų beviltiškos kovos, dar šiandieną liekanti partizanais turi nors ir labai apribotą galimybių testą. Didžiąją Laisvės Kovą, ne tik už savo kraštą, bet ir už visą laisvąją demokratiją pasaulį, tai mes čia esame nelyginamoje padėtyje.

„Šaltojo karo“ metu komunistinis slybinas sunaikina daugiau žmonių savo vergų stovyklose, negu žuvo kare, šioje didžiausioje pasaulio nelaimėje.

Visi pavergtųjų tautų atstovai turi balsu skukti laisvajam demokratijam pasauliui: „Kas liks iš pavergtųjų, jei tokia padėtis tęsis dar keletą metų ir kas laukia visą pasaulį?“

Grįždami prie lietuviškųjų reikalų tvarkymo Kanadoje, negalime pasakyti, kad ir dabar dar jis jau būtų pakankamai pagerėjęs. Tas nepaprastai didelis vežio tempo rodo, kad kol imsi jis funkcionuoti (kaip didelė dauguma to pagėdautų ir laukia) tikrai dar daug nubėgs vandens.

Turime prisistiegti — jau gal ir per daug — įvairiausių organizacijų, o su pagrindine dar atrodo tūpčiosios ilgokai... O balsas atskiros pavadinimo organizacijų neturi to svorio ne tik mums lietuviams, bet tuo labiau šiam kraštui ar platesniam demokratijam pasauliui, jei ir pasisakoma kartais ir dėl komunistinio pavojaus.

Tuo reikalu būtų reikalinga ir koordinuota veikla su kitomis tautybėmis čia Kanadoje. Visai kitokio masto, kokį turime šandien.

Jonas Kočius.

Masaryko jubiliejus

Šiomet vasario 26 d. suėjo 100 m. nuo gimimo didžiojo čekų mintytojo, valstybininko ir naujosios Čekoslovakijos kūrėjo T. G. Masaryko. Viso pasaulio laisvieji čekai šį jubiliejų švenčia iškilmingai, savo didžiojo tėvynainio vardą panaudodami ir dabartinės tragiškos krašto padėties iškilimui. Organizuojamos iškilmės, paskaitos bei minėjimai, spausdinamos net atskiros knygos, daug rašoma apie jį spaudoje, o viena stambiausių čekų kolonijų Kanadoje — Masaryktown prie Scarboro, Ont. — stato paminklą trims didiesiems Čekoslovakijos kūrėjams: T. G. Masarykui, M. R. Stefanikui (generolas slovakas, kuris nulemė, kad po I Pasaulinio karo slovakai bus ejo kartu su čekais) ir E. Benešui. Paminklas bus atidengtas šiemet per Darbo šventę.

Tuo tarpu Čekoslovakijoje,

valdomoje komunistų, apie Masaryko jubiliejų tylima. Vyriausybė buvo labai nepatenkinta, kai JAV ambasadorius Prahoje vienioje bibliotekoje nusprendė įmūryti Masarykui garbės lentą. Iškilmės, žinoma, buvo leistos, bet visas miesto kvartalas buvo apsuptas policijos, kuri neprileido ten žmonių, o spauda apie tai taip pat nerašė nieko. Dėl paties jubiliejaus „Rude pravo“ parašė kad čekų tauta Masaryko darbą vertina, tačiau laikant spauda pabrėžia, kad prahiečiai, sugebėję net pro policijos užvaras pralįsti ir perpildyti biblioteką, jos kiemą ir gatvę prieš jį, kur vyko vinilinės jubiliejinės iškilmės Prahoje įrodė, kad jie kaip tik nelatiko savo istorijos skyriaus baigtu ir nori jį tęsti.

Ar DP nedarbo kaltininkai?

Per 1950 m. pirmuosius mėnesius visoje Kanadoje pasireiškė didelis nedarbas. Prieš savaitę laiko buvo 375.000 bedarbių. Sgrįžę su tuo imta ieškoti nedarbo priežasčių ir kaltininkų. Šį jautrų momentą pirmoj eilėj komunistai panaudojo DP šmeižimui, visą bėdą suversdami jiems.

Komunistų veikimas pirmiausia pasireiškė per unijas.

UUV — bedarbių unija, sausio mėn. demonstravo prie parlamento atstovo D. Croll, Spadina, šaukdami, kad 100.000 DP pagimdė Kanadoje nedarbą. Esą DP dirbą už mažesnius negu minimalinis atlyginimą ir išstumti vietinius iš darbo. Vasario mėn. buvo auksakalių unijos suvažiavimas. Čia DP adresu irgi buvo daug nesąmonių priskėta. Girdi DP atsivėję aukso dirbinių ir konkuruojant vietiniams auksakaliams.

Kovo mėn. pradžioje per radio tulo unijisto buvo įrodinėjama, kad 375.000 bedarbių atsirado tik todėl, kad įleista į Kanadą toks pat skaičius DP ir imigrantų.

Per anglų spaudą ir radio dažni kaltinimai prieš DP ir imigrantus skambėjo. Jie paliko nuosėdų Kanados visuomenėje. Praktiškai kiek tas poveikis darbdavius, sunku pasakyti, tačiau su kanadiečiais darbininkais ir man asmeniškai tenka nuolatos diskutuoti nedarbo temomis. Charakteringas, kad anglų spaudos aprašymus prieš ar už DP beveik visad darbininkai pastebi ir nurodo. Spaudoje rimtų paaiškinimų šiuo reikalu nebuvo, darbininkijos tarpe vyrauja įsitikinimas, kad gyventojų padidėjimas Kanadoje vedęs prie ūkinės depresijos. Yra balsų prieš tolimesnę imigraciją. Girdi, užtenka savo prieštū.

Bet kaip gi yra ištikrųjų? Kanada 1950 metus pradėjo su 13.728.000 gyventojų. Tikimasi, kad pabaigoje metų bus jau 14 mil. Po karo iki 1950 m. į Kanadą atvyko 362.431 imigrantas. Iš Britų salų atvyko 160.848, iš JAV — 38.828, iš kitų kraštų — 162.755, jų tarpe 85.000 DP. Iš paminėto skaičiaus imigrantų 43.464 karių žmonos ir 20.995 jų vaikai.

Po šio karo vidutiniškai atvyko kasmet po 90.000, kai tuo tarpu 1920-30 m. atvykdavo kasmet po 130.000; išveina, kad dabartinė imigracija yra 40.000 kasmet mažesnė.

Iš D. Britanijos pagal specialią schemą, išdirbtą Kanados progr. - konservatorių partijos lyderio Drew, kaip darbininkai, atvyko (iš 160.848) tik apie 100 tūkstančių, jų dalis, virš 5000, paragavę iš savo brolių „draugiškumo“ grįžo arba ruošiasi grįžti į savo gimtinę. Jų dirbančiųjų yra nedaugiau kaip 90 tūkstančių.

Iš 85.000 DP yra apie 35-40% moterų, vaikų senesnio amžiaus, apie 3% vaikų. Vyrų DP, kurie savo darbo jėgą jungė į Kanados ūkį, mano manymu, yra nedaugiau, kaip 50.000. Pridėjus Britų darbininkus ir DP vyrus bendrą skaičių sudaro apie 140.000. Tai yra tik mažą dalis iš 5 mil. Kanados dirbančiųjų. Bedarbių, kaip minėjau, yra 375.000, dvigubai daugiau, kaip ateivių.

Nei Britų imigrantai, nei DP, ne tik kad Kanados ūkiui nepakenkė, bet davė naudos.

Pirmoje eilėje jie užpildė darbo jėgos spragą, kuri buvo atsiradus karo metu dėl 40.000 žuvusių kare ir apie 100.000 išėjusių, kaip sužeistų ar perėjusių iš darbininkų profesijų kitur: į savistovius biznius, į ofisus, į studentus ir pan.

DP buvo atvežti į miško dar-

bus, kasyklas, statybos darbus, į metalo ir tekstilės pramonę, namų ruošą, žemės ūkį ir kitur. Šiose srityse truko darbo jėgos. Gi papildžius trūkumą, gamyba smarkiai pakilo, 1949 m. pramonės indeksas buvo pašokęs iki 190.4, o 1946 m. tebuvo tik 159.2, 1947 — 175.5, 1948 m. — 181.5 (jei 1935 - 39 m. indeksą prilyginsime 100).

Darbo metinės pajamos 1946 m. buvo 5,322 mil. dol., 1947 — 6,2 mil., 1948 — 7,1 mil. dol., 1949 — 7,2 mil. dol. Kanados eksporto vertė pašoko 1949 m. iki 3,1 milijonų dol.

Prie to viso krašto pakilimo tikrai prisidėjo 140.000 ateivių armija savo geriausiuose stipriausiuose amžiuje.

Žmogaus darbas jėgos didėjimas Kanadai yra būtinas, nes tai didelių turtų kraštas. Jų daugiau Kanadoj bus gyventojų, juo bus krastes savistovės venės ir galinjesnis. Trūkumas žmonių krašte dirbtinai kečia gamybos kėstus, o tuo pačiu nenormaliai pakelia prekių kainas.

Kadangi Kanada yra eksportinė valstybė, grynai priklausomuo nuo užsienio, tai yra būtina didinti suvartojimą vietoje, mažinti prekių kainas, kad pragyvenimo indeksas būtų normalus dydžio. Jis dabar yra 162, o turėtų kristi iki 100-120. Kanados didžiausias „priešas“ yra didysis kamynas JAV. Norint išlaikyti konkurenciją tarptautinėje rinkoje, kaip su JAV taip ir UK ir kt. kraštais, reikia, kad Kanados eksportinės prekės būtų pigesnės už konkurentų, o to galima atsiekti tik mažinant gamybos kaštus.

Planinga imigracija į Kanadą yra būtina.

Tamsių darbininkų baimė dėl padidėjusių gyventojų Kanadoje yra nepagrįsta, siaura, egoistinė. Nedarbo priežastys glūdi visai kitur. Vietinių gyventojų gynybai unijistai ir kiti „herojai“ turėtų rimčiau pažūrėti, pastudijuoti Kanados nedarbo problemą, kuri žiemos metu ypač pasireiškia.

Pagrindinė nedarbo priežastis yra neturėjimas pastovios

tvirtos rinkos Kanados gaminiams, ir antra — importo reguliavimas. 1949 m. Kanados importas buvo 2,761 milijono vertės, kas sudarė 268% 1939 m. importo. Kai kurie Kanados laikraščiai tuo džiūgaujau, bet be reikalo.

Kas gi yra importuojama?

Ar tie visi „unijistai“ žino? Parnai buvo paleista iš tekstilės pramonės apie 10.000 darbininkų dėl stokos rinkų gaminiams (ir aš buvau atleistas). Kai tuo tarpu 1949 m. buvo importuota vien tik tekstilės gaminių už apie 273,6 mil. dol., neskaitant žaliavų, o kokybė nėra aukštesnė už Kanados gaminius.

Auksakalių unijos kalbėtojai tikrai būtų niekų nekaltėję prieš DP, jei būtų paskaitę importo duomenis statistikos šaltiniuose, kiek įvežama brangenybių, aukso dirbinių iš JAV ir Europos.

Kanadai yra būtinas gyventojų padidėjimas. Jos neturamas prieauglis yra per mažas. Žemės ūkio ir bendroji produkcija tiek yra išvystyta kiekviškai, kad visas gyvenimas remiasi eksportu. Mažas gyventojų skaičius tik daugiau pusės gaminių tesunaudoja. Dėl to ir 1933-39 m. depresija Kanadoje taip sunkiai buvo pervyventa.

Štai žymūs Kanados ekonomistai apie tai tvirtina.

Toronto ekonomistų klubo narys J. Stanley Mc Lean — Prezidentas Canada Packers Ltd, 1938 m. važinėjo po N. Zelandiją, Australiją ir Europos kraštus, ieškodamas rinkų žemės ūkio gaminiams. Grįžęs, 1938 m. gruodžio 5 d. jis Toronto klubo nariams darė pranešimą, kuriame priėjo išvados, kad Kanadai labai sunku išieiti greitai iš depresijos laikotarpio, nes

1. Kanada yra didžiulis kraštas su palyginus mažu gyventojų skaičiumi, kuris dėl to pagamina didelį perteklių produktų, kurie negali būti sunaudoti krašte, bet turi būti parduoti užsieniui.

2. Šiandieniniam pasaulyje yra tokia padėtis, kad yra visa

grupė kraštų, kaip Argentina, Australija, N. Zelandija, Skandinavija ir Baltijos kraštai, kurių žemės ūkio produkcija nuolatavo pasaulio rinkas savo pigiais gaminiiais.

Mr. J. St. Mc Lean prieina išvados, kad gamybos kaštai turi būti sumažinti, kad galėtų konkuruoti su anais kraštais. O gamybos kaštus galima sumažinti tik tuo atveju, kai pakankamai dirbančių, atlyginimai kyla, o kartu kyla ir visų prekių kainos, taigi rezultate darbininko uždario koeficientas ir pirkimo galia liekasi ta pati arba net mažėja.

Kanadiečių tarpe paplitusi nuomonė, kad imigrantai atima darbą iš vietinių yra labai žalinga Kanados sparčiam ūkiškam augimui, kartu ir patiems darbininkams. Iš ekonominių doktrinų istorijos žinome, kad

Joks ekonomistas niekad nėra įrodęs, kad ūkio depresija atsiranda dėl darbininkų pertekliaus.

Greičiau gali atsirasti ūkinė depresija kuriame nors krašte, ypač Kanadoje, dėl trūkumo darbo jėgos.

Pagaliam, jei Kanados vyriausybė ir privačios bendrovės vežasi imigrantus iš Europos, tai jos žino ką daro. Čia viskas apskaičiuota, niekas nieko veltui, iš sentimentų, nedaro. Kanada gavo fiziškai, moraliai ir politiškai sveikiausią elementą. Žmogus yra didžiausias valstybės turtas. Jis valstybę gali iškelti arba sužlugdyti.

Netolima ateitis parodys, kad iš DP sluoksnių išaugęs geriausias, pavyzdgingiausias Kanados kūrėjas — piliečiai.

Reik neužmiršti, žinoma, kad visur naujuose kraštuose, taip ir Kanadoje, iš seno yra užsilikusi tradicija nemėgti ateivių. Indėnai nemėgo ispanų, ispanai — prancūzų, prancūzai — anglų. Gi dabartiniai kanadiečiai, ypač po 1932-39 m. ūkinės depresijos, žvairakioja į kiekvieną naują ateivį. Tik po ilgo laiko pripažįsta „lygiais“ su priedeliu fornerio.

DP pirmoj eilėj užkliuvo komunistams. Tai didžiausias priešas. Tėvelis Juozapas žino, kad DP gali ir jų draugus atversti, atskleidę geležinės uždangos

realybę. Tat duotas įsakymas DP sumaišyti su dumbliais.

Norėdami prieš DP sudaryti nepalankių viešą opinių, komunistai naudoja įvairiasias progas ir psichologinius kanadiečių momentus. Pasirodo spaudoje straipsnių mėginančių diskredituoti DP. Reik pasidžiaugti, kad kanadiečiai patys į tai reaguoja ir gina naujus ateivius — Mr. W. List, The Globe and Mail, vasario 10 d.; Mr. Catterill, Star, kovo 18 d., ir kt. Malonu, kad kiti mums gina, bet liūdna, kad mes patys DP, lyg kokie negrai ar indėnai, nereaguojame nei į gerą, nei į blogą viešą nuomonę. Kodėl? Savųjų tarpe mes labai naršūs, šaukiames tautos ambasadorius. Deja, tik savųjų tarpel. Jei kitos DP tautybės nesugeba, tai kurgi lietuvių centriniai organai, kurie tapo veržiasi į vadovavimą? Mes turime patys ginti savo teises.

Kol dar nepavėluota, mūsų LOK turėtų sueti į kontaktą su kitų tautų DP, pirmoj eilėj su baltų komitetu ir sudaryti specialią informacijų biurą. Jo pareiga pirmoj eilėj būtų sekti spaudą, ruošti periodinius komunikatus įvairiais DP klausimais anglų kalba ir talpinti kanadiečių spaudoj. Tegul kanadiečiai sužino, kas esame ir ko norime. DP vadovaujantieji sluoksniai turėtų sueti į kontaktą su Imigracijos įstaiga. Naudinga būtų, kad ji padėtų viešą pareiškimą šiuo klausimu.

Kas šandien ieško darbo ir buvoja bedarbių eilėse, bei lanko darbo skirstymo įstaigas, tas patvirtins, kad ten jau netobula anglų kalba geriau nesikalbėti, o savo gimtosios kalbos visai nepatartina vartoti. Tuo įsigirsi visokius pašaipos žodžius, kaip „hunkie“ ir pan. Ir darbo ieškodami, nebūkime bailiai. Jis mums priklauso. Mes niekam nenorime atimti nei darbo, mes nei duonos, dirbame tai, ką mums duoda, nežiūrint savo specialybės.

Tat daugiau tiesos apie DP turi būti paskleista kanadiečių tarpe.

Ištikrųjų būkime mes tautos ambasadoriais, bet tik ne savųjų tarpe. Nors kartą Kanados lietuvių žodžiai turi virsti darbais.

Jonas Stumbrys.

Galimybės mokytojams Ontario prov.

Atskirose Kanados provincijose mokytojų darbas skirtingai tvarkomas. Mes čia pakalbėsime dėl lietuvių mokytojų darbo galimybių Ontario provincijoje.

Profesinio darbo reikalui lietuvių mokytojų tektų skirti tris kategorijas: pradžios mokyklų, gimnazijų ir specialiųjų mokyklų.

Pradžios mokyklos Ontario provincijoje yra valstybinės — Public Schools ir privatinės, daugiausia katalikiškos — Separate Schools. Lietuviui mokytojui, norinčiam gauti vietą valstybinėje pradžios mokykloje, tektų įveikti tris kliūtis: kalbos apvaldymas, cenzo klausimas ir pilietybės klausimas. Man pačiam teko šiuo reikalu lankytis Ontario provincijos švietimo ministerijoje — Department of Education, Toronto. Simpatingas ministerijos cenzo skyriaus vedėjas paaiškino, kad naujai atvykusiesiems mokytojams patekti į valstybines pradžios mokyklas didžiausia kliūtis yra kalba. Kanados pradžios mokyklose esą dalis vaikų silpnai mokančių angliškai. Vieni vaikai neseniai atvykę, vėl kiti namuose kalba su tėvais ne angliškai. Visiems šioms vaikams reikalingi mokytojai su tikrai gera anglišką tarena. Šis mano pasikalbėjimas buvo 1949 metų rudenį. Bet dabar iškilo nauja lengvi-

nanti aplinkybė. Ją iškėlė ukrainiečiai tremtiniai mokytojai. Susiorganizavę į mokytojų sąjungą, š.m. kovo mėn. jie kreipėsi į švietimo ministeriją prašydami, kad ministerija organizuotų „naujų mokymų“ mokytojų specialią anglių kalbos kursų. Ir ministerija principu sutikimą davė. Žinoma, praktiškai tais specialiais kursais daugiau galės pasinaudoti tik tie mokytojai, kurie jau angliškai yra pažengę, ir kuriems trūksta daugiau tik taros nuotvarkymo. Šie kursai būtų valstybinėje pradžios mokykloje, tektų įveikti tris kliūtis: kalbos apvaldymas, cenzo klausimas ir pilietybės klausimas. Man pačiam teko šiuo reikalu lankytis Ontario provincijos švietimo ministerijoje — Department of Education, Toronto. Simpatingas ministerijos cenzo skyriaus vedėjas paaiškino, kad naujai atvykusiesiems mokytojams patekti į valstybines pradžios mokyklas didžiausia kliūtis yra kalba. Kanados pradžios mokyklose esą dalis vaikų silpnai mokančių angliškai. Vieni vaikai neseniai atvykę, vėl kiti namuose kalba su tėvais ne angliškai. Visiems šioms vaikams reikalingi mokytojai su tikrai gera anglišką tarena. Šis mano pasikalbėjimas buvo 1949 metų rudenį. Bet dabar iškilo nauja lengvi-

mokyklos mokytojams, nes gimtiniečiai tremtiniai mokytojai, mokytojas nebegalėtų jiems daug kenkti. To dėliai, praktiškai imant, gimnazijų mokytojams patekti į specialybės darbą galimybė yra žymiai didesnė. Betgi kelias yra panašus. Jiems reiktų lankyti kalbos kursus. Juos baigus ir išlaikius egzaminą, lankyti cenzo kursus, kurie būtų prie Ontario Pedagoginio Instituto Toronto — College of Education Spadina and Bloor. Minimali ukrainiečių mokytojų delegacija švietimo ministerija žadėjo tokius kursus suruošti, jei tik atsiras pakankamas klausytojų skaičius.

Šalia valstybinių gimnazijų Ontario provincijoje yra nemažas kiekis ir privatinų, daugiausia katalikiškų. Susidarę įspūdis, kad į katalikiškas gimnazijas patekti yra lengviau, negu į valstybines. Pateikimas į tokios rūšies gimnazijų yra grynai gimnazijos direktoriaus malonė, nes švietimo ministerija į privatinų mokyklų mokytojų komplektavimą beveik visai nesisikiša. Toks paskyrimas, be to, eina per katalikų švietimo komisiją, kuri yra Toronto prie Arkivyskupijos.

Dėl specialiųjų mokyklų mokytojų neteko daugiau išsiaiškinti. Buvo pasiteirauta tik dėl galimybių kur nors dėstyti ru-

sų kalbą. Sužinota, kad tokių galimybių tuo tarpu nėra.

Iš viso reikia konstatuoti tuo reikalu mums palankius du faktus. Viena — Ontario provincijoje, kaip ir visoje Kanadoje, visų rūšių mokytojų labai trūksta. Antra — kanadiečių mokytojų profesinė sąjunga yra parodžiusi susidomėjimo DP mokytojų įtraukimu į darbą. Neseniai Toronto įvykęs gimnazijų mokytojų suvažiavimas išklaušė tuo reikalu net atskirą pranešimą ir išrinko tam reikalui specialią komisiją. Ukrainiečių mokytojai yra įję net į gerą kontaktą su šia komisija. Tai jau yra tvirtas žingsnis į priekį.

Visų šių faktų akivaizdoje, ypač ukrainiečių mokytojų pavyzdžio paveikti, keli torontiečiai mokytojai ėmėsi iniciatyvos bent kiek lietuvių mokytojus suorganizuoti ir sudaryti kokį nors mokytojų atstovaujantį organą. Jų iniciatyva š.m. kovo mėn. 26 d. Toronto įvyko gausus mokytojų susirinkimas, kuriame apspausvstyti įvairūs profesiniai reikalai, pradėta mokytojų registracija ir išrinkta laikinoji mokytojų organizacinė komisija iš mokytojų P. Štuopio, A. Rinkūno ir Matulaičio. Mokytojai, kurie dar norėtų užsiregistruoti, gali tai atlikti raštu, nurodant pavardę, vardą, adresą, mokslų, specialybę ir stažą. Kreiptis pas komisijos pirmininką mok. P. Štuopį, Toronto 104 Wright Ave., telefonas KE 4703. A. Rinkūnas.

O, kad taip butu pas mus...

Juliukas, uždusęs, stabtelėjo prie durų. "O-jeigu tėvelis šį vakarą namuose? Jei jis niekur neišejo? Aš išėjau tik mamą pasipašęs... Ji gi man sakė — tik neužtruk, vaikeli, ilgiai, nes tėtis supyks". Pasiklausė valandėlę: "Ne, nieko nesigirdi. Ačiū Dievui, tėčio nėra, o mamytės gražiai atsispausiu", ir jis drąsiai pravėrė duris.

— O tu, ponaiti, iš kur taip vėlai? Jau mės po vakarienės, tokiems vaikams laikas lovoje būti, o ne gatvėmis slampinėti! — prašneko rūšiai tėvas.

Mama buvo liūdna ir žvelgė į jį su priekaištu akyse, bet jis jautė, kad jį gins.

— Aš, aš mamytės pasiklausiau...

— Taigi, Jurgi, aš leidau Juliuką pas Jonušus.

— Aišku, tu su savo amžinu vaikų gynimu baigi juos sugadinti. Matai, kas išeina iš tavo "auklėjimo". Dabar aš pats prižiūrėsiu vaikus. Juliukas, aš tau buvau sakęs, kad laiku būtum namuose, tai tu taip mano žodžių klausai? Na, šį kartą, sūneli, pamatysi, kad aš tau ne mama, kuri vis su prašymais, pabučiavimais...

— Tėveli, tėveli, aš buvau pas Jonušus, ten buvo taip gera, aš visai...

— Ak, tau gera svetimuose namuose, o tėvo žodis tau nieko nereikšcia, — ir greit atsisijosęs diržą, Ragulis užsimojo.

— Jurgi, ką tu, — šoko žmona prie jo išsigandusi. Jis tik labiau įniršo ir drožė kelis kart diržą, visai nežiūrėdamas kur. Drauge su smūgiais išliedamas per visą savaitę susikaupusį kartėlį ant "boso" už jo — inteligento — niekinimą, pyktį ant žmonos, kam ji įžeista tik liūdi bei verkia — ir pyktį ant savęs paties. Diržo sągim pataikė į ranką ir perkirto odą. Juliukas stovėjo it suakmenėjęs...

— Viešpatie, ką tu darai, — sušuko motina ir šoko prie vaiko.

Ragulis, pamatęs sukrutintą vaiko ranką, staiga pats išsigando ir baisiai susigėdo. Įniršimas dingo. Pagailo jam labai vaiko, kuris buvo jau žengęs jo atsiprašyti, o mušamas stovėjo nebylus, tik žvelgė baltai nustebusiomis, išsigandusiomis akutėmis. Ir norėjosi Raguliui pačiam dabar prieiti ir paglostyti vargšą berniuką, gal ir atsiprašyti. Bet negi pasakys vaikui, kad mušė ne todėl, kad nubastų už nusikaltimą, bet todėl, kad vaiko žodžiai "ten buvo taip gera" privėdė jį iki nesuvaldymo. Ir Ragulis netaręs nė žodžio, pasišalinęs į kitą kambarį, jis girdėjo, kaip motina plėvė vaikui sužeistą ranką, ieškojo tvaresčio ir jį kirpo.

"Dabar ji peršė jo ranką ir, aišku, verkia. O aš sužvejėjęs žmogus, čia stoviu, it svetimas. Jie dabar visi viena širdim plauka, o aš, sumušęs vaiką ir žmogų įžeidęs, lyg ir išskyrčiau save iš šeimos".

— Tėveli, ką tau Juliukas padarė? — tyliai paklausė Marytė. Kita lovelė staiga sujudėjo, pakilo garbanota baltaplaukė galvelė.

— Cit, Majyte, jeikia miegoti. Tėvelis piktas...

"Tėvelis piktas", įdūrė jam it yla. "Ir tas mažiukas manęs jau bijo, vien bijo..."

Staiga jis išgirdo kukčiojant Juliuką:

— Mamyte, aš net nepastebėjau, kad jau taip vėlu. Susėdome visi už stalo, net Onutė, žinai jį mažoji Onutė, visą laiką ramiai ramiai sėdėjo. Jonušas pats persižegnojo ir ėmė skaityti iš mažos juodos knygelės, kaip Jėzus meldėsi al-

vų daržė, o Judas — jo mokynys, jį išdėvė. Jį kankino. Biau-rūs biau-rūs žydai Jėzų skait-tųjį veldą geležinėm plėštakam daužė. (Vėl kukčiodamas). Jo gi Mama viską matė: kaip geleži-nėm vinim rankas kojas pri-kalė. Jis mirė, o Mama verkė, verkė...

— Jonušas aiškino, kad ir mes kasdieną Jėzų kanki-nam... Mamule, aš jau nie-kad nebeskriaušiu nei Marytės, nei Jonuko, net jei jis ir są-siuvinus suplėšys. Ir klausy-siu ir tavęs, ir tėvelio... Ma-myt, bet Jonušas toks geras, jis niekad nemuša Boliuko. Bo-liukas pasakoja, kad vakarais tėtė su jais vis pažaidžia ir pa-sakų paseka... Kai Jonušas baigė skaityti, Jonušienė užde-gė žvakę prieš kryžį, visi su-klaupėm ir kalbėjom rožinį. Bu-vo taip gera melstis, geriau kaip bažnyčioj! O, mamule, kad taip būtų pas mus!..

Čia nutilo abu, bet Ragulis jautė, kad Virginija, vaiką ap-kabinusi, tyliai verkia: tai vaiz-dai iš jos kūdikystės ir jos šei-mos idealas... Jis pajuto, kiek daug Virginija kenčia, kada pa-ruošusi vakarienę, prie stalo su vaikais laukia jo... Vaikai puldavo prie jo "Tėveli, tėveli, tėtė", o jis nekantriai atsaky-davo: "Eikit, vaikai, aš pavar-gęs. Negalėtum tu, Virginija, anksčiau paguldyti vaikų, man jau taip įgriso triukšmas visą dieną, o čia atėjus namo ir tai neturi ramybės; negali nė pa-valgyti, nė pasišnekti ra-miai". Ji nuliūdavo, greit val-gydino vaikus: "Eikit, vaiku-čiai, miego. Tėvelis pavargęs. O jis po vakarienės neretai ei-davo "išsiblaškyti" pas pažis-tamus, pasišnekučiuoti, kortom palašti. Tik savo vaikams vis laiko neturėjo... Tėtis vis "pa-vargęs" ar "piktas", anot ma-žojo Jonuko. "Ar negyvena jie keturi bendru gyvenimu, o jis, penktasis, tik šalia jų? Ar tik-rai jis yra savo šeimos galva, ar tik jos penėtojas? Ne, Virgi-nija viena, it toji paukštė, ir sparnais, ir visa siela laiko ap-glėbus savo mažiukus, jų abie-jų mažiukus, ji viena ir gyvena jų širdelėse su savo rūpestingą meile, su bendru "Tėve mūsų" vakarais, su "labanakt", pabu-čiavimais, su pasakomis... O mano — tėvo paveikslas koks brėžiasi jų širdy?..." "O, kad taip būtų pas mus"...

Ragulis laukė ir negalėjo su-akuti sekmadienio, paskutinio gavėnios sekmadienio. Buvo jis pakilius nuotaikos, kažko nera-mus, bet giedras. Visą popietį užsidarė vienas kambary. Tem-stant grįžo lauke žaidę vaikai, linksni, įraudusiais skruostais, triukšmingi.

— Tėvelis namie? Nutilo tuoj, sužinoję jį esant kitame kambaryje. Mažieji žai-dė savo kampe. Juliukas atsi-sėdė knyga skaityti. Kambaryje viešpatavo tylą, dvelkiant kokuu tai laukimu ir nykuma...

Ragulis įėjo tvirtu žingsniu.

— Vaikai, eikit šen visi prie stalo, — smagiai prašneko.

Vaikai susėdė ir nustebe su-žiūro.

— Padėk, Juliuk, savo kny-gą: šiandien aš jums paskaity-siu, — ir jis atsivertė knygoje popierėliu pasižymėtą vietą.

— Jurgeli, juk tai Šventas Raštas! — nušvitus sušuko Vir-ginija.

— Nusipirkau, tai bus mūsų sekmadienio pasiskaitymo kny-ga. — Jis padarė kryžiaus ženklą, o žmona su vaikais jį pase-kė.

Ragulis pradėjo skaityti lėtai, iškilmingu balsu: "Atėjus va-karui, jis atsisėdė už stalo drau-gė su dvylika savo mokytinių".

Ir rodėsi Raguliui, kad tai ne jis pats taria tuos žodžius, jis vaikas sėdi už stalo drauge su broliais ir girdi tėvo balsą, kal-bėjusį tuos pačius žodžius ty-liai Panemunės sodyboj, ramų gavėnios sekmadienio vakarą, prieš 30 metų... Ir taip perskai-tęs 7 puslapius, lėtai užvožė knyga į parymo... Krūtinę už-melėjo šviesi ramuma. It grįžo kas-tai brangaus, ką jis praradęs buvo, ko ieškojo ilgus metus, ne pats nežinodamas, kad ieško.

Jo keliai savaime palinko ant žemės. Jis lygiai kaip a.a. jo tė-

vas, deda kryžiaus ženklą, o pirštai lėtai varstą rožinio karo-lėlius. Ir Virginija su vaikais, ir, rodos, pati jo motina, ir broliai su seserimis atsako unisonu: "Šventoji Marija, Dievo Moti-na"... Ir sėdas vėl į kėdę Ra-gulis, ir nebe tas Ragulis Jur-gis, diplomuotas teisininkas, tremtinys, Bostono vamzdžių fabriko darbininkas, likimu ne-patenkintas, neramus savo dvasia, besiblaškantis — sėdi Ra-gulis — Panemunės Ragulių ainis — giedras ir ramus kely, Aukščiausiojo jam paskirtam. Ant vieno jo kelio sėdi Mary-tė ir žaidžia jo garbanomis, o Jonukas ant antrojo.

Juliukas sušvitusiomis aki-mis stovi prieš tėvą.

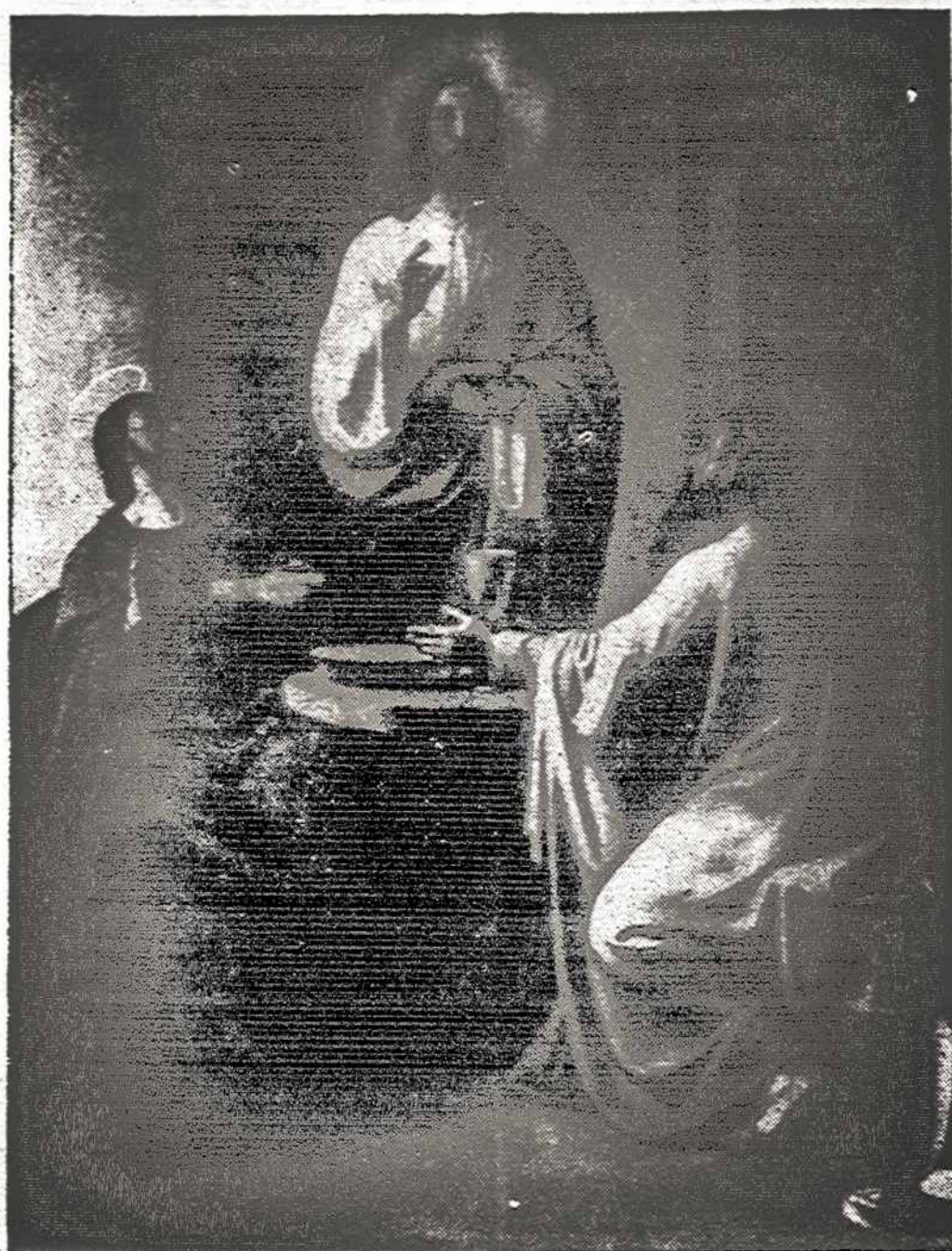
— Tėveli, šiandien pas mus buvo dar gražiau kaip pas Jo-nušus, nes tu pats mums skai-tel! Ir rožinį tu moki kalbėti.

— Vaikeli, dabar kas sekma-dienį mes melsimės taip, kaip mano tėviškėj meldėsi tėvai ir tėvų tėvai...

Šį vakarą Ragulių bute ir elektros lempa skaidriau švietė, o oras virpėjo dar maldos žo-džiais ir tolimais Panemunės grįčios šventadienio aidais. Plazdeno lietuviškos šeimos sie-la, iš amžių kartose gyva reli-giniais papročiais...

Vaikai žaidė su tėvu ir kle-gėjo.

Marija Ramūnienė.

Paskutinė Vakariėnė

"Jiems valgant vakariėnė, Jėzus ėmė duoną, palaimino ją ir laužė, davė savo mokytiniams ir tarė: Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas. Jis ėmė ir taure, dėkojo ir jiems davė, sakydamas: Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas naujosios sandoros, kurs bus išlietas už daugelį nuodėmių atleisti". (Mat. 17:26—28)

SOVIETAI DAIRASI Į IRANĄ

Kas seka politiką ir vertina sovietų imperialistinius kesus, lengvai gali pasakyti, jog šiuo metu Kremlius turi prieš akis net ketvertą svarbių taikinių: į Suomiją, Jugoslaviją, Berlyną ir Iraną. Tai didžiausieji šio meto karo pavojaus punktai. Opiau-sioji vieta, savaime aišku, yra Iranas.

Kremlius, žinodamas, kad Ira-nas (Persija) yra riebus kšnis, dėl neišmatuojamų žemės tur-tų gausybės ir netverdamas pykčiu dėl 1946 m., kuomet, vakariečiams paspaudus, jų kariuomenė turėjo pasitraukti iš to krašto, dabar kiek ima-nydamas, stiprina Persijos Tu-deh (komunistų) partiją ir pro-vokuoja įvairius pasienio inci-dentus. Ne be reikalo neseniai Persijos — Sovietų Sąjungos pasienyje Teherano vyriausy-bė turėjo įvesti karo stovį, sku-biai organizuoja 100.000 vyrų modernizuotą kariuomenę, o amerikiečių karinė mišija jau senokai veikia Teherane.

Paskutiniu metu tame kraš-te padėtis, matyt, yra tikrai aliamuojanti. Persijos vyriausybė kreipėsi į Vašingtoną, pra-šydama susirūpinti, nes prie-lingu atveju Iranas bus pavert-tas komunistiniu kraštu ir pa-jungtas Maskvos žinion.

Irano vaidmuo šiandien kas-kart darosi svarbesnis. Persi-jos įlanka, tai išganingas išėjimas į Indijos vandenyną, ku-ris taip rūpi bolševikinei Ru-sijai.

Persija modernizuota tik nuo 1925 m., kuomet į sostą pa-klhuvo ambicingas, bet labai pažangus valdovas, persiškas

Attaturkas — šachas Reza Pah-levi. Jis ryžosi pravesti visame krašte kardinalines reformas. Suorganizavo naują adminis-traciją, nukreipė krašto tur-tus į jų paskirties vietas, įsteigė pa-kankamą kariuomenę, leido persams visišką sąžinės ir tiky-bos laisvę, aprenę pažanges-niuosius savo tautiečius euro-pietiška, įsteigė mokyklas ir universitetus, persų jaunimas išvyko į mokslius Anglijon bei Prancūzijon, žodžiu, apvertė vi-są persų "konservatyvizmą" aukštyn kojom...

Šahui Pahlevi valdant kraštą pradėjo dygti Irane fabrikai, nauji keliai, geležinkeliai ir vi-sa kita, kas modernu, audin-ga. Sunku būtų ir aprašyti, ką tas modernizacinis šachas pa-darė tame turtینگame, bet kon-servatyškame krašte. Šiandie-ninis Teheranas jau, galima sa-biai organizuoja 100.000 vyrų modernizuotą kariuomenę, o amerikiečių karinė mišija jau senokai veikia Teherane.

Paskutiniu metu tame kraš-te padėtis, matyt, yra tikrai aliamuojanti. Persijos vyriausybė kreipėsi į Vašingtoną, pra-šydama susirūpinti, nes prie-lingu atveju Iranas bus pavert-tas komunistiniu kraštu ir pa-jungtas Maskvos žinion.

Irano vaidmuo šiandien kas-kart darosi svarbesnis. Persi-jos įlanka, tai išganingas išėjimas į Indijos vandenyną, ku-ris taip rūpi bolševikinei Ru-sijai.

Persija modernizuota tik nuo 1925 m., kuomet į sostą pa-klhuvo ambicingas, bet labai pažangus valdovas, persiškas

abiejų valstybių dar daugiau sutvirtino. Taigi, naujo pasau-linio konflikto atveju, Iranas gali suvaidinti svarbią rolę. Dėl tos priežasties tas kraštas, ku-rio herbe figuruoja "Liūtas ir Saulė", ypatingai rūpi ir sovie-tams...

Persijos istorija skaito savo amžių netgi 4500 metų! Tai kraštas, kuris turi vieną iš se-niausių pasaulyje literatūrą, kaip poezija taip ir proza yra labai aukšto lygio. Jų literatū-ros istorijoje stovi tokie nepa-mirštami šulai, kaip: epinės po-sijos kūrėjas Ferdusi, lyrikos ir poezijos meistras Saadi ir mistinių eilių rašytojai — Hafiz bei Abu Said. Ferdusi yra pa-rašęs keletą tomų "Karalių Knygų", Saadi plunksna pa-gidė nepamirštamų lyrikos ir simbolizmo kūrinių, o Abu Said aforizmai buvo parašyti dar 9 amžiuje prieš Kristų.

Pranys Alšėnas.

— PRAHA. — Čekoslovakijos pasienio sutvirtinimai, įren-gti 1937-8 m., Maskvai įsakius, vėl atnaujinami. Jau pastaty-tos baterijos ir atliekami prati-mai su patobulinta V1 raketine bomba.

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS SOCIALIZMAS

Darbiečiai paprastai yra va-dinami socialistais. Bet tai ne marksistiniai socialistai. Jų so-cialinės pažiūros ir ūkinė dok-trina nerišamos su materialisti-ne pasaulėžiūra. Kaip kažku-ris juvėdavų yra pasakęs, darbie-čių socializmas remiasi ne Mar-ksio Kapitalu, bet greičiau Kal-

Popiežiaus vainikavimo sukaktis

Kovo 13 d. šv. Povilo bazili-koje įvyko iškilmingos pamal-dos už šv. Tėvą, Jo 11-tųjų vaini-kavimo sukaktuvių progą. Apeigose dalyvavo pats šv. Tė-vas. Iškilmingas Mišias celeb-ravo Jo E. Kardinalas Aloisi Masella, dalyvavo dar 15 kar-dinalų. Po apeigų šv. Tėvas suteikė Apaštališkąjį Palaimi-nimą su 30-čia metų atleidų. Apeigų mtu giedojo Sikstinos koplyčios choras diriguojamas Perosi.

Vos tik grįžus Popiežiui į Va-tikano rūmus, Prancūzijos am-basadorius Vladislavas D'Or-messon, ypatingo prancūzų ko-miteto vadovaujamas Pauliaus Cludel vardu, padovanojo Jo Šventenybei televizijos aparatą.

Sukaktuvių progą, Osserva-tore Romano taip apibūdina po-piežiaus veiklą: "Pijus XII yra kalbėjęs apie teisingumo san-tykius tarp visų. Jis kalbėjo apie karą ir apie taiką, apie di-delius ir apie mažus, apie nu-galėtuosius ir nugalėtojus, apie stipruosius ir silpnuosius, apie daugumas ir mažumas, apie laisvę ir totalitarizmą, apie dik-tatūrą ir demokratiją, apie ma-sę ir tautą. Jis pasisakė ekono-minėmis ir politinėmis temomis, kalbėjo moraliniais ir materija-liniais klausimais. Apie viską ir visiems kalbėjo jis kaip pa-mokslininkas, to kuris moko są-vokomis, tonu ir iškaltai. Jis nepasiduoda populiarumo vilio-jimui. Nepripažįsta privilegi-juotų klausytojų, kuriems turėtų nutylėti tai, kas jiems nepatin-ka. Jis pareigingas, nes gera-daringas. Kalbėjo jis nurodyda-mas, kaip toli yra krikščiony-bė nuo šių dienų galvosenos ir elgesio, kokios tamsybės ir koks sustingimas nulėmė šį at-sitolinimą nuo saulės ligi mo-

ralinio pasaulio užtemimo. Jis nurodė į jausmų desperaciją, į idėjų išskypimą ir lūžį. Jis ma-tė ir kitiems rodo, koks savanaudžiškumas vietoj vieningu-mo, koks įtarinėjimas vietoj pa-sitikėjimo, koks tužsidarymas vietoj bendradarbiavimo, koks nesutikimas vietoj broliškumo, kokia neapykanta vietoj mei-lės... Jis nuolatos vis primin-davo, kad viso to neįmanoma atitaisyti netikint į Dievą ir ne-silaikant Jo švento Įstatymo". Straipsnis baigiamas išaukšti-nant šių metų jubiliejų: "Tai Iš-ganymo jubiliejus, kuris tarp-lininkaujant sielų atpikimui, at-perka, išlaisvina ir išgelbsti vi-suomenę. Mes linkime bendra-jam Tėvui, gyventi tiek, kad galėtų išvysti spindintį, naują Kristaus pavasarį".

Šventieji Metai

Paryžiaus arkivysk. mons. Feltn savo gavėnios ganyto-jiškame laiške rašo apie Šven-tuosius Metus: "Jubiliejus nėra tokia pamaldumo pratyba, kaip visos kitos. Tai yra Dievo ma-lonė, susieta su tam tikromis sąlygomis, visiems krikščio-nims; yra visų nuodėmėmis už-tarnautų bausmių atleidimo metas. Bet — nėra atleidimo be atgailos. Nuodėmių pilnas pa-saulis. Jų buvo visuomet. Ta-čiau šioms dienoms yra ypatin-ga tai, kad moderniškasis pa-saulis nuodėmę pateisina ir ją tiesiog garbina. Netruksta įro-dinėjimų įteisinti išsigimimui. Už tai, krikščionys, kurie nėra apakę, yra kviečiami bndro Tė-vo tinkamai įvertinti šį suge-di-mą ir prieš jį kovoti. Bet visa tai nieko nepašalins be didelės at-gailos dvasios".

VELYKOS

Šiandien visame krikščioniš-kame pasaulyje bažnyčių var-pai skelbia Kristaus Prisikėli-mą, o mūsų Tėvynę dengia juo-di, kruvino atspalvio debesys ir negailėstinga ranka naikina.

Tyliai sveikinasi miške mū-sų broliai partizanai "Kristus prisikėlė, kad mes gyventi-mėm" ir kupini pasiryžimo bu-di Tėvynės sargyboje. Sody-bose sučiaptomis lūpomis sveikinasi žvilgsniu.

Pavaręsi močiutė slapčia duoda vaikučiams tradicinį margutį ir su nesamčiais dali-nasi mintimis: "Per Tavo Pri-sikėlimą, apsaugok juos, Vieš-patie! Per raukšlėtą, susimga-čiusį veldą nurieda ašara.

Aušta tylus rytas. Kapuose susirinkę kalbasi senelių dvasios: "Kristus kėlėsi, kodėl ne-skamba varpai, kodėl neina takais, takeliais minios į bažny-čią, neneša pašventinti Vely-kų stalo valgių?". Tuo laiku ateina į kapus išvargusi, nusil-pusi, juodu šydu apgaubta mo-teris ir atsiklaupusi prie Neži-nomojo Kareivio kapo, griau-džiai verkia. Staiga jai pasiro-do Prisikėles Kristus ir ramina-čiai taria: "Neverk, mano duk-tė — Lietuva. Aš prisikėliau, kad tu gyventum. Per kančias tikėk Prisikėlimą". Suprato se-nelių dvasios, kas darosi.

Aplankykite su Prisikėlusu Kristum brolius ir seseris nesan-čius namuose. Kristus įžen-

gė į širdis mūsų brolių esančių Sibire, sustiprino tikėjimą į jų Prisikėlimą ir palengvino kan-čias.

Prisikėlė Kristus DP stovyk-lų gyventojų tarpe. Ramino juos, kad jų neapleis, kaip ir jie Jo neapleidžia.

Audringą vandenyną raizo laivai su mūsų broliais. Kristus lydi juos į gyvenimą. Jie Jam pasitiki ir tą pasitikėjimą tvirti-na žodžiai "Aleliuia!".

Mes išieiviai, išsisklaidę po visą pasaulį. Tarp svetimų žmo-nių sutikę lietuvių su džiaugsmo ašaromis sveikiname Kristaus Prisikėlimo šventėje ir linkime vieni kitiems "Linksmas Aleliuia!". Mes tikime Prisikėlimą mūsų brangios Tėvynės ir už ją kenciančių brolių ir seserų.

* * *

Prisimeni, miela sesute ir bro-li, kaip mūsų darbšti močiutė, kelias dienas ruošdavosi šven-tėms. Tėvelis nupirkdavo mums ką nors iš apavo, kokį rūbelį. Mes, ai, padėdavom močiutei ruošti ir nekantriai laukdavom Kristaus Prisikėlimo, nes mums taip gaila buvo, kada Kristų kankino ir jįsi mirė. Jau iš va-karo prašydavom: "Mamyte, ryt pažadink, aš eisiu į Prisikė-limą". Nors pasitikėdavom mo-čiutės rūpestingumą, mes ir ne-pažadinti nemiegodavom, lauk-davom tos valandos ir tų sva-jotų ir gražių margučių. Vis-kas šventadieniškai atrodė: kambariai popuošti, stalas ap-krautas valgiais, o viduryje sta-lo Dievo Avinėlis su Kristaus pergales vėlavu. Visi žmonės gražiai pasipuošę, visus jung-davo kokia tai ypatinga nuota-ka, džiaugsmas ir lūpose skam-bėdavo: "Linksmas Aleliuia!". Gražu ir linksma buvo mūsų laisvosios Tėvų žemės pasto-gėję.

B. Abramonis.

Iš lietuviškojo pasaulio

IA VALSTYBĖS

Newark, N. J.

Buv. tremtinių skaičius čia nuolat auga. Įsikūrę ir draugija, išsiskiriantys jau antrąją valdybą, kuri jau pateikė susirinkimui veiklos planą — deklaraciją. Ten pirmiausia reikšiamas pasiryžimas remti laisvės kovą, BALFą, rūpintis lietuviškojo reikalo propaganda, ypač per amerikiečių spaudą, rūpintis Europoje dar likusių tremtinių pertraukimu į JAV, remti organizacijas kovojančias dėl Lietuvos laisvės, rengti pramogas, iš kurių gautą pelną skirti laisvės kovai, kovoti prieš lietuviškus komunistus, sudaryti fondą į vargą patekusiems ar nelaimės ištiktiems tremtiniais šelpiti. Nariais galima užsirašyti Šv. Trejybės parapijos klebonijoje Adam St.

— Lietuvių bažnyčioje gieda šv. Cecelijos choras, vadovaujamas M. Bernoto. Chore gieda ir čia gimusių lietuvių ir naujai atvykusių, yra net kitataučių, pamėgusių lietuvišką dainą. Šiuo metu choras repetuoja "Amerika pirtyje", kurią vaidina antrą sekmadienį po Velykų.

Visi, kas turi balsą ir mėgsta dainą, kviečiami chore dalyvauti. Dainą ir mus gaivina ir Lietuvą garsina. J. Ambr.

SVEICARIJOJE

Prieš karą Šveicarijoje veikė net dvi Lietuvos atstovybės — viena prie vyriausybės, kita prie Tautų Sąjungos — ir konsulatų. Atstovybė prie Šveicarijos vyriausybės buvo su-spenduota spaudžiant Kremliui, o prie Tautų S. savaimė likvidavosi, nes ir pati ta institucija išnyko. Konsulatas taip pat buvo po kurio laiko suspenduotas, net jo archyvas paliktas vyriausybės žinion, kol Lietuvos likimas bus apsaugotas. Buvęs atstovas prie vyriausybės min. Šaulys mirė, atstovas prie T. S. min. Turauskas išvyko į Prancūziją, atstovybės sekretorius nuėjo pragyvenimui duonos užsidirbti ir Lietuvą faktiškai dabar beatstovauja vice-konsulas p. Garbačasakas, virtęs BALFo įgaliotiniu. Jis vienas dabar gina lietuvių reikalus Vilniaus Telio tėvynėje, rūpinasi tremtinių reikalais IRO centre ir veikia visur, kur randa galima Lietuvos reikalą kelti.

Šveicarijoje, savo gimtinėje, veikia ir nepriklausomoje Lietuvoje daug dirbęs ir nusipelnęs prof. Eretas su visa savo gausia šeima, daug kur atstovauja čia lietuviams. Vargais negalais išsiprūkęs nuo bolševikų okupacijos, visko netekęs, jis pradėjo gyvenimą iš naujo gimtinėje dirbdamas vienoje gimnazijoje, dalyvauja negausių Šveicarijos lietuvių gyvenime, jiems visur gelbsti, o Lietuvai amžiną paminklą stato redaguodamas šveicarų enciklopedijos skyrį apie Lietuvą. Jis suranda specialistų lietuvių straipsniams parašyti, tuo būdu tai bus lietuviškiausia sveitima enciklopedija pasaulyje.

Religija Čekoslovakijoje

Protestantų ir katalikiškasis Čekoslovakijos kleras, išskiriant vyskopus, prisiekė ištikimybę konstitucijai, tačiau aiškiai pareiškė, kad turi būti saugomos Dievo ir bažnyčios teisės. Aišku, kleras tuo nepareikšė savo susijungimo su "liaudies demokratija", bet ir toliau, nežūrint naujai susidariusios padėties, lieka šalia tikinčiųjų kovoti už tikėjimo išsaugojimą.

Čekoslovakijos komunistų organas "Rude Pravo" rašo,

Suvažiavimas

Buv. TLB C. K., dabar PLB SV Vald., narių daugumas ruošiasi emigruoti. Kad neliktų be vadovybės Vokietijoje liekų tremtiniai, dar šį mėnesį ruošiamasi sušaukti tremtinių apylinkių atstovų suvažiavimą, kuris išrinktų vadovybę ir aptartų kt. reikalus.

Portvarkymai LR Kryžiuje

LRK centras ir jo sandėliai iki šiol buvo Reutlingene, dabar numatyta sandėlius perkelti į Muencheng, kur gyvena BALF atstovas ir LRK įgaliotinis. Centras ir toliau liks Prancūzų zonoje.

— SPACKENBERG (Hamburg) viena iš didžiausių anglų zonos stovykla likviduojama. Seneliai virš 70 metų perkeltami į Farell netoli Oldenburgo, o čionykštės senelių prieglaudų patalpos perduodamos vokiečiams. Kiti gyventojai kovo 28 d. iškelti į Liubeką, Rensburgą, Hamburgą ir kt. Kalbama, kad Spackenberge bus dar palikti tie, kurie greitu laiku turi išemigruoti į Wentorfo pereinamąją stovyklą.

— MUENCHEN. — Nuo 1947 m. veikęs liet. kooperatyvas susijungė su latvių ir estų kooperatyvais ir sudarė Pabaltiečių kooperacinę benrovę. Ji šelpia visų tautybių mokyklas ir kt. kultūrinę veiklą.

Lietuvių Kalbos Draugija

Pranešame visiems lietuviams, gyvenantiems įvairiuose kraštuose ir įvairiuose žemynuose, kad atkuriamė Lietuvių Kalbos Draugijos valdybos veiklą.

Daugelis žino, kad Lietuvių Kalbos Draugija, trumpai LKD vadinama, buvo įsteigta ir gražiai veikė Lietuvoje. Ji buvo su-telkusi gero kūrėjų lietuvių kalbininkų, leido savo laikraštį "Gimtąją Kalbą" ir rūpinosi lietuvių kalbos pažanga ligi pat nepriklausomybės žlugimo.

Vėliau ta draugija buvo atgaivinta tremtyje, Vakarų Vokietijoje. Tuo sunkiu laikotarpiu visi trys valdybos nariai buvo pasinėję Lietuvių kalbos vadovo darbe. Dabar tas darbas yra atkeltas, ir daugumas kalbos veikėjų yra jau atsikėlę į vakarinę žemės pusruotulį.

Naujojo gyvenimo aplinkybės mums yra kietos, bet jaučiame priedermę veikti toliau. Pirmas mūsų žingsnis yra LKD valdybos veiklos atgaivinimas. Tai darome todėl, kad dar nėra tinkamų sąlygų greitai kitaip pertvarkyti kalbinę veiklą, o reikalus verčia veikti toliau. Pagrindinis mūsų veiklos tikslas yra gaivinti, palaikyti ir tobulinti lietuvių gimtąją kalbą visuose kraštuose, kur tik yra lietuvių ir kur yra legalių sąlygų tokiai veiklai.

Tų tikslų siekdami, mes dabar jungsimės ne tik lietuvių kalbos mokslo žmones, bet visus lietuvius, kurie brangina savo

kad ištikimybės priesaika yra naujas "reakcinės hierarchijos" pralaimėjimas, nes kleras nestojęs šalia aukštųjų prelatų, bet pasirinkęs demokratiją. Komunistų propaganda, kuri kitu laiku paprastai kovoja už atskirumą bažnyčios nuo valstybės, dabar, priešingai, skelbia bažnyčios ir liaudies demokratijos režimo vienybę. Tuo komunistai nori paruošti kelią Maskvos ortodoksų patriarchui, kuris yra atvykęs į Čekoslovakiją raginti tikinčiuosius pasekti rusų pavyzdžiui.

— BLOMBERG. — Šiuo metu Blomberge bėra 80 lietuvių, kiti išgabenti į Augustdorfą, nes stovykla greit bus visai likviduota. Gimnazija dar tebeveikia.

— KEMPTEN. — Liet. stovykla likviduojama, patalpos perduodamos čekams ir kt. naujiems atbėgėliams iš anapus geležinės uždangos.

— BERCHTESGADEN. — Kovo 4-9 d. čia įvyko 9 tautybių skautų skiltininkų kursai. Dalyvavo 20 skautų, jų tarpe 2 lietuviai.

— INGOLSTATE buvusi gausi lietuvių tremtinių stovykla baigia tuštėti. Bėra 200 lietuvių. Gimnazija jau likvidavosi. Buv. gimnazijos kapelionas Dr. kun. Mockus, stovyklos kapelionas kun. Skirkevičius ir prof. kun. Manelis jau išemigravo. Liko kam. A. Steponaitis.

Lietuviai klierikai

Eichstaetto kunigų seminarijoje 1944 m. rudenį buvo suorganizuotas lietuviškas skyrius, turėjęs net savo vadovybę. Per tą laiką čia studijavo 132 lietuviai klierikai. Iš jų 18 įšventinti kunigais, 32 išsiųsti studijuoti į Romą (jų tarpe 7 vienuoliai), 3 į Airiją, 2 į Belgiją, 1 į Angliją, 1 į Prancūziją. 6 klierikai įstojo į vienuolynus. Tuo tarpu Eichstaette tebėra 2, kurie šventimus gaus šią vasarą (VI. 29.). Po vieno mokosi Bambergio ir Freisingo seminarijose. Visi jie buvo išlaikomi iš aukų. Buvusi sava Eichstaetto liet. semin. vadovybė jau

likviduota, o Vokietijoje likusiais 4 klierikais rūpinasi vyskupas.

Pasunkėjo ukrainiečių emigracija į JAV

Vokietijoje dar yra likę per 25.000 ukrainiečių pabėgėlių. Nors kvota padidinta, tačiau didesniais skaičiais ukrainiečių išvažiuoti į JAV nėra vilčių, skundžiasi jų spauda.

Senieji JAV ukrainiečiai mažai padarę darbo sutarčių sąvokos tautiečiams. Ukrainiečius daugiausia kvietėsi kitataučiai Amerikos fermeriai. Dėl įvairių priežasčių naujai atvykę neišbūdavo nustatyto laiko ir todėl dabar fermeriai atsisakė sudaryti ukrainiečiams darbo sutartis. Lygiai tas pat bus pakenkę ir kitų tautų tremtiniais.

Ukrainiečių komitetas neturįs ir pakankamai pinigų atvykusių kelių šimčių apmokėti. Be to, komitetui buvo atimta teisė siųsti žmonėms nevardines garantijas. Ryšys su tuo komiteto direktoriumi Europoje pasitraukė iš pareigų.

Iš šio fakto mes galime geriau įvertinti ir branginti mūsų BALFo veiklą Amerikoje. Tegul nebūna nei vieno naujai atvykusio lietuvi, kuris nuo nors neprisidėtų prie paramos, nes BALFas dirba didelių darbų. Ukrainiečių JAV yra daug daugiau kaip lietuvių, bet lietuvių organizacija yra pavyzdinga ir naši. Ją pralenkia tik pinigingosios žydų organizacijos.

St. Bujokas.

"Care" šalpa

1949 m. "Care" organizacija į įvairius pasaulio kraštus iš Kanados išsiuntė siuntinių už 475 tūkstančius dol. Didžiausias kiekis teko Vokietijon — \$331.345, mažiausias Suomijai — \$1000. Per 4 m. "Care" siuntinių išsiuntė už \$2.137.592.

— BUDAPEŠTAS. — Vengrų valdžia paskelbė potvarkį, už sabotazą veiksms skiriamą mirties ir 10-15 m. kalėjimo bausmės. O sabotazas ten apibrėžiamas, kaip sulaukymas ar sulėtinimas darbo, blogas arba netikslus naudojimas žaliavų, nepaklusnumas vyresniesiems.

PR. KOZULIS

SUDAUŽYTA TAURĖ

(Tęsinys iš praeito nr.)

— Bėkim iš čia į laukus, — prašė mane Daivutė. Lėktuvai nuskrido tolyn. Miestas degė. Pakeliumi dar užsukom į Daivutės kambarėlį. Ten tūnojo Febas. Supratu, kad jis buvo išsigandęs. Jo apatinė lūpa ilgai drebėjo, panašiai kaip arklio, kol ištarė:

— Ak, jūs čia...

Daivutė persirėngė kita raudona suknele, kuri, anot jos, naktį būsimanti šiltesnė, ir išėjom. Febas vedė ją paėmęs už rankos, o aš sekiau iš paskos ir vėl pajutau tarp jų esant atliekamą žmogus. Ir pasukau Tauro link, kai, staičiau, mane sulaukė Daivutės ranka. Supykusi laikė skvermą abiem rankom.

— Tai tu toks. Nėini su mamim...

— Aš manau, daugiau nebebombarduos miesto, — pradėjau aiškinti, bet tuoj nutilau. Joje buvo kažkokia valdoviška jėga. Praėjusių valandų išgąstis virto nematyto jos visos būybės spindėjimu. Šį kartą aš tapau paklusniu jos vergu.

— Jeigu nemylai manęs, tai neik, — apsisuko ji ir nubėgo pas Febą, o aš nusekiau paskui. Naktis buvo vėsi. Mes visi trys susiglaudėm ir žiūrėjom iš Panerių kalnų į sutemoję degantį Vilnių. Ausiant Daivutės galva nusvirto ant manęs, mano — ant Febo, o Febas užmigo ant kelio. Tikėtai karšti birželio ryto spinduliai mus pažadino. Mieste griaudė, net žemė drebėjo, ir mes pasileidom Panerių slėniais ir krūmais tolyn.

Paklydom tankumynuose ir ejom visai pametę nuovoką. Netikėtai išlindom iš krūmų ir sustojom apstulbinti reginio: po mūsų kojomis, skystoje migloje, skendo didelis slėnis, kurio gilumoje ramiai gamėsi karvių banda. Ant akmens sėdėjo skerdžius ir pūtė nematytą dūdą. Slėny buvo ramu ir saugu. Aplink snūdė tankūs krūmai ir, protaplais prasišviečė, o tolumas, melsvi rugių laukai pamažu suposi į skerdžiaus dūdos taktą.

Pamažu, kaip apaštalai, leidomės į slėnį, kai staičiau iš bandos išsoko maurodamas didelis juodas jautis ir leidosi mūsų link. Febas gerai orientavosi ir nurūko atgal į krūmą. Daivutė ir aš, lyg proto netekę, sustingom vidury slėnio. Ji tik dar stip-

IŠ ANAPUS

Cvirkos muziejus

Komunistams pasitamavusio Petro Cvirkos atminimui jo gyventojų vietoje, Donelaičio gatvėje, Kaune, rengiamas memorialinis muziejus, į kurį, kaip skelbia bolševikų spauda, būsią padėta ir 750 jo bibliotekos knygų. Beabejo, bus atrinktos tik bolševikinės, nes, bent iš senesnių laikų, Cvirka turėjo turėti ir ne šlamštą. Ta pačia proga skelbiama, kad Cvirkos raštų buvę išspausdinta 620.000 egzempliorių — 243.000 lietuvių ir 247.000 kitomis kalbomis.

Kadangi dėl staigos Cvirkos mirties ne tik šiaurės geležinės uždangos, bet ir Lietuvoje sklido gandų, kad jis buvęs nušautas partizanų ar nugalabytas NKVD, kaip savo darbą atlikęs mairas (tai ypač tikėtina dėl S. Nerio), tai bolševikų spauda paskelbė jo lavono skrodimo protokolą. Kas jį skrodė sunku pasakyti, bet protokolą yra pasirašę (bent taip paskelbta) visos medicinos didybės dabartinėje Lietuvoje: prof. Penkuskas, tarybinės Lietuvos sveikatos ministeris; prof. Zacharinas, tarybinės Lietuvos vyriausiasis chirurgas; docentas Berkutovas, Vilniaus universiteto hospitalinės chirurgijos katedros vedėjas; doc. Narbutas, tos pačios katedros gydytojas; Dr. Markevičius, vyriausio gydytojo pavaduotojas; Dr. Plakšėkas, chirurgas; Dr. Nemajūnas, Vilniaus miesto medicinos ekspertas ir Dr. Rimšelis, Vilniaus miesto Pirmosios ligoninės prospektorius.

Iš Šilutės gyvenimo

"Tiesa" Nr. 119 (1257):

... "Juk vien per šiuos metus šioje partinėje organizacijoje iš komunistų partijos greit pašalinta eilė atsakingų apkoop. sąjungos darbuotojų už valstybinio turto išievojimą. Ir visi susirinkimai, sprendę tokius svarbius uždavinius, praėjus nepaprastai žemame politiniame lygyje. Iš tokių susirinkimų nei vienas nepasimokė, nei vienas neperkratė savo partinio sąžinės, neanalizavo draugų darbų".

Komunistų vadovavimas

"Todėl nenuostabu, kad šiai partinei organizacijai ilgą laiką vadovavo kažkoks Kartasio, kuris save elgesiu žemino komunisto vardą. Visame apkoop sąjungos darbe, privedė Šilutės vartotojų kooperaciją prie skandalingų rezultatų. Užuo gavusi pajamų, apkoop sąjunga nuolat įklimpusi debete".

Nukentė liaudis

"Kartais po keleto dienų, vien tik dėl prekybinių organizacijų apsilėidimo, darbo žmonėms nebuvo išduodama duona, blogai apiprekinamos kitos maisto produktų kortelės. Dėl nevykusio prekybinio aparato darbu labai pablogėjo viešo maitinimo, valgyklų ir užkandinių patiekalų kokybė".

Tarnautojų moralė

"Dar vos prieš kelis mėnesius emės vadovauti Šilutės apkoop sąjungos darbu pirmininkas Drugov, pirmiausia pradėjo apūpinti materialinėmis gėrybėmis pats save. Drugov nesiskaitė su darbuotojų nuomone, ne duoda pasireikšti iniciatyvai iš apačios. Tai priklauso nuo komunistų žemo idejinio lygio. Neperdėdami galime pasakyti, kad apkoop sąjungos pirminės organizacijos nariai neskaito laikračių, nesimoko".

Apleistas Vilnius

"Tiesa" Nr. 117 (1255):

"Sostinėje, pačiame miesto centre, Gedimino g-vė Nr. 4, jau kelis mėnesius neveikia vandentiekis, kuris netaisomas baigia iri. Taip pat iš tų namų kiemo jau pusę metų nevežamos šiukšlės, kurių šiuo metu prisirinko ištisi kalnai".

Tarybinė technika

"Tiesa" Nr. 131)

"Ir bendras gamybos planas ir atskirų gamybinių rūšių planas gegužės mėnesyje liko žymia dalimi neįvykdytas visoje statybinių medžiagų Pramonės Ministerijos sistemoje. Ministerijos vadovai nepa-

stebėjo, kad net esantieji įrengimai blogai parengiami darbui. Taip pačioje ministerijos pašonėje "Krosnis" plytinė nebuvo elektrifikuota. Siurblys nedirba ir darbininkai neša vandenį 100 metrų atstumu. Neįstengia gauti 50 metrų bėgių ir karuko molius vežti. Todėl darbininkai priversti nešti kibiras ar vežti arkliu.

Vietoje 1400 darbininkų ministerija tesutėkė į statybinių medžiagų gamyklas 852 asmenis. Dėl to jaučiama eilė įmonių darbo jėgos štaka. Nepasisekė suburti gausių darbininkų būrių plytinėse ir kitose įmonėse, nes čia nesirūpinama laiku įrengti bendrabūčius, valgyklas, pirtis. Priekulės plytinės bendrabučiai iki šiol nesutvarkyti, o darbininkai gyvena po kelias šeimas viename bendrabutyje. Darbo užmokesčio čia nesumokėta jau ketvirtą mėnesį".

Sveikatos punktai

"Tiesa" Nr. 118 (1256):

"Kai kurie sveikatos punktų vadovai užmiršta šių įstaigų reikšmę, kad jos turi pasizymėti ypatinga švara ir tvarka. Pav. Zarasų apskr., Dusetų sveikatos punktas savo įrengimu nepanašus į gydymo įstaigą. Punktė patalpos visiškai nesutvarkytos, trūksta langų, o esantieji langai po žiemos, matyti dar neplauti, grindys taip pat nesvarios, kas sukelia lankytą tarp didelių nepasitenkinimą".

Rusai tarnautojai išiekvotojai

"Tiesa" Nr. 120-1257

"Konitelių buvo Zarasų apskrities vartotojų kooperatyvų sąjungos prekybos skyriaus vedėju. Išnaudodamas savo tarybines pareigas, Konitelių ne kartą nusižengė tarybiniams prekybos principams. Per keletą mėnesių kaltinamasis pardavė įvairiems spekuliantams mielių ir pasisavino pinigų".

— OTTAWA. — 19949 m.

Kanados aukso produkcija prašoko 4 mil. uncijų, tai didžiausias kiekis po 1942 m.

riau prisiglaudė prie manęs. Dar pora sekundžių ir jaučio ragai išdrabstys mus po gležną žolę. Rodos, jau degino mas karštas raudonų, putotų šnervių garas, kai aš negirdėti balsu surikau. Febas paskui pasakojo, kad tai buvęs šauksmas panašus į filmo girdėtą Tarzono šūkį. Tačiau jaučiu tai padarė didelį įspūdį. Jis sustojo vos mūsų nepaliesdamas ragais. Tą momentą mudu su Daivute leidomės, kiek kojos kerta, į krūmą.

Tarp alksnių šakų atsikvėpėm. Daivutės veidai liepsnojo, o kasos pasileido ant pečių. Jos rankoj užgriebiau pulsą, pagal kurį virpėjo didžiulė birželio rytmečio giedra. Ji atmetė galvą prieš saulę ir įdėmiai pažvelgė į mane. Veide žaidė alksnių lapų šešėliai.

— Tu puikiai moki saugoti nuo bombų ir nuo žvėrių. Bet ar tu nepaliksi manęs vienos?

— Ne, Daivute — aš tave kraštan žemės lydėsiu.

Ir ji švelniai, kaip gulbė, apkabino kaklą, o skruostai buvo karšti, kaip žarijos.

Febas mus susirado ir visi grįžome į miestą, kuris dar tebe degė, bet pirmoji karo banga jau buvo praužusi.

3. Sužieduotinė

Neatsimenu tokios giedrios ir tokios laimingos vasaros. Kiekvieną rytą, saulei įkaitinus orą, skubėdavau pas Daivutę ir visada rasdavau ją belaukiančią. Paimdavom baidarę ir nustirdavom toli prieš vandenį. Žaliu kėpėjimu patvinę laukai ir sraunios Nerio bangos švelniai glamonėdavo mus iki vakaro. Paskui lig vidunakčio sėdėdavom susiglaudę dailiam sodely, po milžiniška, šokota liepa. Nusileidusios saulės pašvaistė padarydavo šiaurėje nedidelį lanką ir vėl virš Pilies kalno imdavo liepsnoti aušra. Tada ją palikdavau.

— Iki rytojaus, brangusis, — ir tie Daivutės žodžiai ilgai skambėdavo mano ausyse, einant tuščiomis, švintančiomis gatvėmis. Aš buvau laimingiausias žmogus, nes žinojau, kad tas rytojus jau vėl švinta.

Febą retai besutikdavau. O, jei ir sutikdavau, tai — girtą. Aš turu svarbią tarnybą ir amžinai neturiu laiko, — sakydavo. — Bet tu jį mylėk ir niekada nepalik. Ji yra nuostabus perlai ir turi būti tavo arba mano; juk mes draugai.

Tikrai Febas buvo mano geriausias draugas.

— Daivute, — tariu aš vieną vakarą, — aš turiu keliauti tėviškėn.

PR. KOZULIS

PRISIKELIMAS

Tą rytmetį jis prisikėlė
ir žengė lydimas aušros liepsnų.
Tą rytmetį prasiskleidė perykštės gėlės,
išgirdusios jo dieviškus žingsnius.

Jį pasitiko minios neregėtos
(minia, kaip visados, akla ir išdidi):
vienai jį garbino, kiti jį akmenimis apmėtė,
treti jį vėl norėjo nužudyti.

Dar niekadose aš nebuvau taip nusiminęs: —
praėjo jis — nė nepažvelgęs į mane...
Praėjo jis, lyg rytmečio dvelkimas,
pro dideles ir neramias minias.

PAVASARIO ŽAIBAI

Girdžiu, kaip atneša audra žaibus.
Padangė niukias.
Geriu kvepėjimą, kaip saldų vyną —
skaistus pavasaris gaivina, —
tu nepalik manęs — būkim abu;
mes nebijosim vargo nei žaibų.

Eini lanka, baltais žiedais taškais,
o pro mane dangaus šešėliai slenka.
Keliu į debesį silpnutę ranką —
palenkia sodai kvepiančias šakas;
tu ateini, laukų žiedais taškais.

Girdžiu, kaip atneša audra žaibus.
Padangė niukias.
Veidas įkaitę oro srovės pučia;
aš su tavim taip amžių būcia —
tik nepalik manęs — eime abu;
mes nebijosim vargo nei žaibų.

(Iš tik ką pasirodžiusio rinkinio "Dulkės ežere")

K. Grigaitytė - Graudušienė

ATPIRKIMO ŽENKLE

Vieni kalame prie kryžiaus,
kiti duodame vinis;
mirt iš meilės pasiryžęs
Tu ramybės ateini.
Vieni plėšiam Tavo rūbą
kiti spaudome veidą.
Atpirkimas žemėn skuba
su varpais din, din, din...
Vertęs naujų amžių lapą
vis tą patį atrandi.
Uloje raudoti prie kapo
bepaliekam vos keli.
Bet garbė Prisikėlimo
net sudrebina erdves,
ženkle švento Atpirkimo
Aleliuja šaukiam mes!
Užsimerkus tylą svarstų
dalių merdinčių tautų.
Tvirtai tikim-nuo jų karsto
akmenį puris Tul

Velykų margučiai

Velykos Lietuvoje buvo pati
didžiausia ir gražiausia šventė.
Su atbūndančiu pavasariu at-
gyja gamta, išsiveržia iš savo
vagrų putojančios upės ir
šniokšdamas nešasi į jūras —
mariai. Laukai, kalnai ir slėniai
numeta sunkų žiemos apsiaus-
tą. Sprogsta medžiai, čiułba
paukščiai ir žmogus lyg pabu-
dęs iš amžino miego džiaugiasi
su visa atgimstančia gamta.
Velykos ir yra ta džiaugsmo —
Prisikėlimo šventė. Jau gilioje
senovėje, net pagonystės lai-
kais, kitos tautos irgi švėsdavo
pavasario šventę ir per ją įgį da-
žydavo bei margindavo mar-
gučius.

Lietuviai buvo ypatingai šį
gražų margučių dažymą - mar-
ginimo paprotį pamėgę ir išug-
dę į savitą liaudies meno ša-
ką. Mūsų Velykos — tikra mar-
gučių šventė. Jau gėvėnos pa-
baigoje moterys ir jaunimas su-
sirūpina kuom margučius dažy-
ti. Svogūnų lukštai, medžių žie-
vės, pumpurai ir spurgai, laukų,
pievų, miškų žolės bei samc-
nos — tai vis dažomosios me-
džiagos. Kiekviena iš jų kitaip
dažo, kitą toną ir spalvą mar-
gučiui teikia.

Didįjį Penktadienį, vienam iš
vyresniųjų vadovaujant, jauni-
mas spiečiasi apie židinį —
pradeda virti ir dažyti margu-
čius. Puode verdami kiaušiniai,
bliūdėliuose prirengti dažai, o
šukėse tirpdomas vaškas ir la-
jus.

Velykų kiaušiniai marginami
dviem būdais, rašytiniu ir sku-
tinėjimu. Rašytiniam tirpdomas
vaškas arba lajus ir smailiu
pagaliuku ar plonutėlis skar-
dos trumpu vamzdeliu, pamir-
kytu karštam vaške ar lajuje,

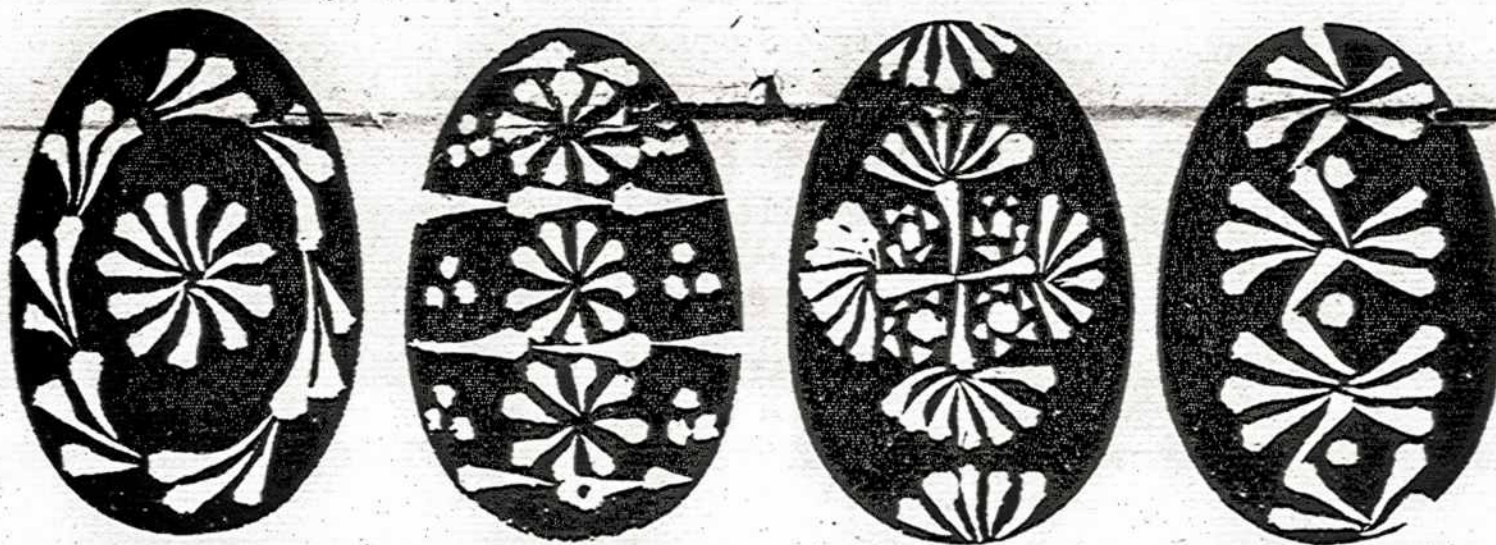
vedžiojami raštais išvirsto ne-
dažyto kiaušinio lukšte. Karštas
vaškas-lajus prilimpa prie kiau-
šinio lukšto ir suaušta. Vėliau
dedama į bet kokios spalvos
dažus, kurie nukanda visą mar-
gutį, išskiriant vašku-lajumi iš-
margintus raštus. Dažams nu-
džiuvus, margučiai dedami į
karštą krosnį arba truputį pa-
kaitinami pavožus po puodu,
kad vaškas-lajus nusileistų, nu-
tirptų. Viena spalva - numargi-
nus dar galima keletą kartų tep-
ti raštus vašku ant dažyto dug-
no ir vėl kitom spalvom dažy-
ti. Visų raštų ir spalvų vaškas
nutirpdomas tik tada, kai mar-
gutis jau užbaigtas.

Skutinėjimui margučiams rei-
kia pirma viena spalva kiauš-
nį lygiai nudažyti, o vėliau aš-
traus peiliuko geležties smailę
liu skutinėti kiaušinio lukšte
norimus raštus.

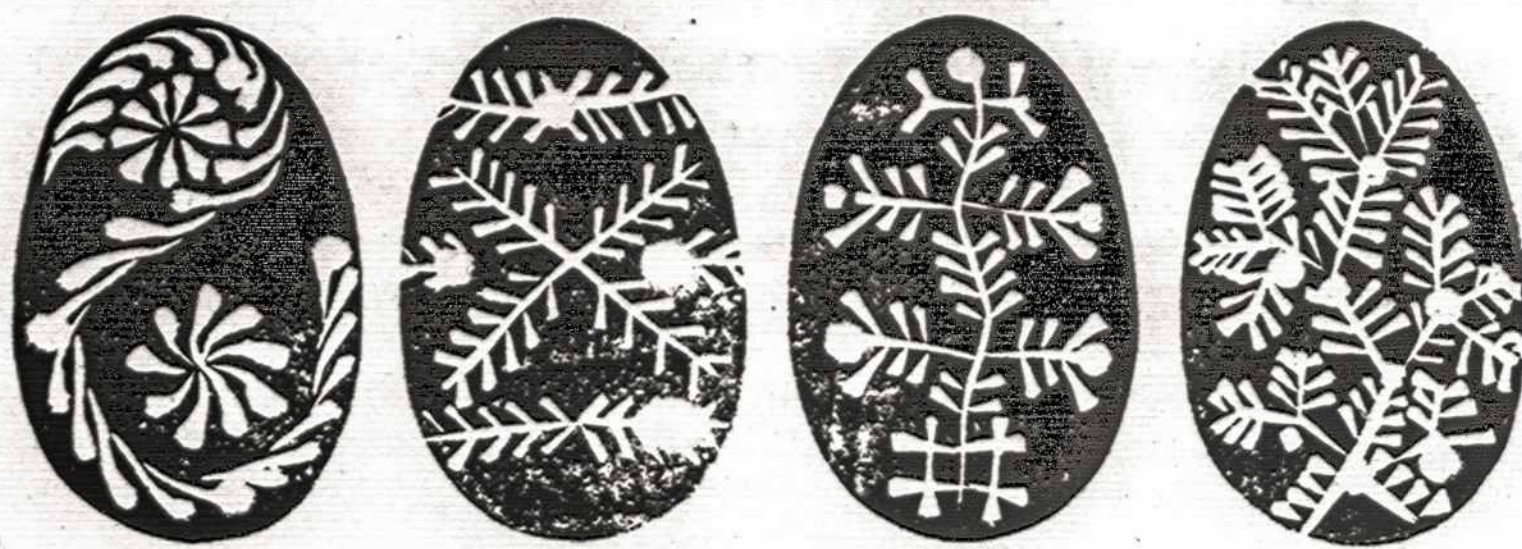
Senovėje bendras margučių
dažymas baigdavosi Didįjį Šeš-
tadienį pavakare, kai suskam-
ba būgnai, sugaudžia bažnyčių
varpai, kviesdami tikinčiuosius
vakarinėms pamaldoms.

Margučiai — įdomi, svarbi ir
savita lietuvių tautodailės ša-
ka, pamėgta kiekvienoje pa-
pilioje, kiekviename sodybėje ir
visose grįčiose. Jie vertingi sa-
vo spalvingumu su šimtais at-
spalvių tonų ir niuansų. Auga-
liniais dažais marginoti velyka-
čiai yra švelnių ir malonių spal-
vų. Klek kruopštumo ir sumanu-
mo reikėdavo, kad sutaisius
naujas įvairias spalvas su dau-
gybe atspalvių.

Pats kiaušinių marginimas —
išrašymas ir skutinėjimas atlie-
kamas su nepaprastu atsidėji-
mu ir pasirengimu. Čia margin-
tojams nereikia jokių pavyz-

Rašytiniai liet. margučiai

Pirmas rašytinis, kiti trys skutinėtiniai

džių, jokių piešinių. Tas menas
plaukia iš dailės pamėgimo, pa-
jautimo, savos fantazijos, iš pa-
tyrimo, iš senųjų pamokymo ar
iš matytų margučių. Lietuvių
margučiai tuo įdomūs, kad jų
raštuose nerasime natūralių
gamtos formų, daiktų ar gam-
tos vaizdų. Jų margininiai suda-
romi iš linijų, brūkšnių, taškų
ir dėmių. Visa tai įdomiai ir sa-
vitai sugrupuojama, suderina-
ma bei sukomponuojama kaip
ir kiti dailės kūriniai. Kiekvie-
no margučio raštas sudaro gra-
žią visumą, panašią į tamsios
nakties dangaus skliautus su
"paukščių keliais", "sietynais"
ir kitais žvaigždynais.

Margučių dailė — slypi didė-
lis estetiškumas ir gili lietuvių
sodiečių dvasinė kultūra. Jie
nėra paprasti, pamatginti daik-
teliai, bet yra maži dailės kū-
rinėliai, kuriuose sukaupia lie-
tuvių buitis. Mūsų krašte kas-
met per Velykas būdavo išmar-
ginama šimtai tūkstančių mar-
gučių, ir visi jie kitoki, vienas į
antrą nepanašūs, bet visų jų
stilius, charakteris, menas —
bendras. Jie — tikroji lietuvių
liaudies kūryba. Margučių dai-
lėje sukaupia ir sukonduosuo-
ta jų kūrėjų estetišni jausmai.
Keliolikoje jų linijų, brūkšnelių
ir taškų, kukliuose raštuose,
įprasminta mūsų simbolika ir
įkūnyta mūsų tautos dvasinė

kultūra. Iš estetinės pusės lie-
tuvių margučiais galima nema-
žiau gėrėtis, kaip kitų meno ša-
kų kūriniais.

Lietuvių margučių menas,
amžiais augęs ir bujojęs, XIX
šimtmečio viduryje pasiekė
aukščiausią žydėjimo laipsnį, o
vėliau, keičiantis Lietuvos gy-
venimo sąlygoms, pradėjo nyk-
ti, kaip ir visa mūsų liaudies
kūryba.

Nepriklausomybės laikais kai
kurias praktiškąsias tautodai-
lės sritis, kaip audinius, medžio
keramikos dirbinius perėmė
mūsų menininkai, kad, remian-
ties dailės mokslu ir pažanga,
tęstų jų ugdymą, palaikymą ir
gamybą bendram lietuvių kul-

tūros labui. Margučių margini-
mas paliktas natūraliai egzis-
tencijai.

Daugelis mūsų esame patys
marginę arba matę ir turėję
gražių margučių. Neabejoti-
na, kad daug galėtume pris-
dėti prie Velykų švenčių lie-
tuviškumo ir savųjų tradicijų pa-
laikymo, jeigu ir dabartinėse
sąlygose mokytoje ir telktu-
me jaunimą Velykų margučius
marginoti. Velykos yra vienintė-
lė proga metuose, kada mes
galime užsiimti su jaunimų mar-
gučių menu, duoti juos vieni
antriems dovanoms, ir jais pa-
puošti lietuvišką Velykų stalą.

Ant. Tamošaitis.

Skutinėtiniai margučiai

Red. priedas: Dail. A. Ta-
mošaitis yra surinkęs Lietuvoje
apie 2 tūkstančius Velykų mar-
gučių raštų, juos turi atsive-
žęs Kanadon ir dabar rengia
spaudai knygą apie juos. Pra-
eitais metais iš tos margučių
kolekcijos buvo surengta Mont-

recalyje paroda, kuri praėjo su
dideliu pasisekimu ir buvo gra-
žiai įvertinta prancūzų bei an-
glų spaudos.

Prie šio straipsnio pateikia-
mieji pavyzdžiai — iliustracijos
taip pat yra iš autoriaus rin-
kolekcijos buvo surengta Mont-

Redakcijai prisiųsta

Eglutė, 1950 m. kovo m. Nr.
3, 65-96 psl. ir pavasariškos
nuotikos viršelis. Turinyje pa-
minimas šv. Kazimieras, keturi
didieji JAV prezidentai, daug
gražių vaikiškų eilėraščių, ke-

lios pasakos, Svirplio kelionių
tėsinys, pačių skaitytojų skyre-
lis, naujai pradėdamas užda-
vinių skyrius "Truputį pagal-
vok". Numeris gražiai iliustru-
tas dail. P. Osmolskio.

Šį vienintelį visame pasauly-
je lietuvišką vaikų laikraštį tu-
rėtų skaityti visi lietuviai vai-
kai. Redaguoja jį vaikų taip
mylimas poetas Vytautas Nemū-
lis — B. Brazdžionis. Leidžia
Lietuvių Kultūros Institutas.
Laikraščio leidimas dar vis te-
beduoda didelių nuostolių, pre-
numeratorių skaičius dar toli
gražu nepakankamas. Jei pa-
dėtis nepagerės, Institutas gali
nebeįgyti jo leisti. Tėveliai,
kuo galėtume pakeisti tą mū-
sų vaikų džiaugsmą ir auk-
lėjimąją naudą, kurią teikia
"Eglutė", jei ji neišilaikytų?...

— ROMA. — Šv. Metų Ko-
mėtas praneša, kad vasario
26 d. Andu kalnuose, kur rube-
žiuojasi Čilė su Argentina, pa-
statyti didžiulis kryžius —
Šventųjų Metų Kristus. Pamink-
lo pastatymu rūpinosi tos apy-
linkės tiek čilėnai, tiek argen-
tiniečiai katalikai. Paminkle
yra toks įrašas: "Tikėjimo ir pa-
dėkos išganytojai pareiškimui,
čilėnų ir argentiniečių brolišku-
mo įrodymui šis paminklas pa-
statytas Šventųjų Metų vasario
26 dieną".

— VASINGTONAS. — JAV
vieno kalėjimo kaliniai pastu-
tė protestą prieš nemoralias ir
kriminalines filmas, demoralit-
zuojančias jaunimą ir esančias
tikra nusikaltėlių mokykla. Nu-
sikalčiai kaliniai pasirodo
daugiau nusistomę ir yra jaut-
resni, negu viešieji valstybės
organai.

Ji krūptelėjo nuo tų mano žodžių, lyg ją būtų palietusi ugnis.
Mačiau, kaip šiaurinės pašvaistės nušviestas veidas pabalo.

— Jeigu tu išėsi, aš mirsiu, arba dar blogiau — toji tavo
kelionė bus mano pražūtis. Aš žinau, kad tu nebegrįši pas
mane amžinai, — drebdami Daivutės žodžiai nutrūkė aušros
prieblando. Aš tą naktį palikau ją tokią nuliūdusią, kad atrodė
ji mane išleidžia iš to jaukaus sodelio į kapus. "Ne — aš jos
negaliu palikti", — nusprendžiau eidamas Vilniaus gatvėmis.
Kitą dieną Daivutę radau linksmesnę ir pragiedrėjusią.

— Gerai. Tu eik į savo tėviškę ir eik tuojau rytoj, kad vėl
greičiau pas mane grįžtum. — Ir aš jai nebedrįsau sakyti savo
sprendimo: pasilikti ilgiau, kad ji nepalikytų manęs bevaliu
svyruokliu. Ji man dovanojo žiedą su raudona akute, bet jis
buvo toks mažytis, kad vos ant mažojo pirštelio teuzlindo.

— Aš būsiu laiminga, kol ta raudona akutė spindės ant
tavo rankos. Tai yra mano širdis ir kraujas, — ji taip įtikinan-
čiai tai pasakė, kad aš tikrai žinojau, kad jos kraujas ir širdis
— mano ramkose.

— Ir žinok, — ji dar pridūrė, — nors mergaitės greit pamirš-
ta, bet jos pačios nemėgsta būti pamirštos.

Paskutinį kartą nuėjom į Nerį paplaukyti baidarę. Bet man
nesisekė; žengdamas į baidarę taip skaudžiai užsistočiau ant jos
nuogos blauzdos — net kraujas pasirodė, o paskui, susijaudinęs
dėl tos nelaimės, taip nevykusiai pasispyriau nuo kranto, kad
dumblinu irko galu supurvinau visą šoną jos gėlėtosios sukne-
lės. Ji juokėsi ir sakė:

— Niekis, iki vestuvių sugysiu.

Bet man buvo nesmagu ir norėjau, kad mane tuojau Neries
bangos prarytų.

Vakare neilgai sėdėjom sodely po liepa. Temstant jos akys
suspaudė prie pat mano skruostų. Saulės ir laukų vėjo pris-
gėrė kasos kuteno mano nosį.

— Sakyk, brangusis, ar tu mane nepamirši?

— Ne. Niekados, Daivute, nes tu... — nejuociom pradėjau
sakinį ir, kaip užbaigti — nebesusigriebiau.

— Kas aš? — jos akys dar gilesniu spindėjimu sužibavo iš
sutemos. Mane net prakaitas išmušė ir aš bijoju, kad vėl kokios
nors nesąmonės neištarčiau, kaip taisyklės universiteto koridoriuje.
Sukaupęs visą proto jėgą ir drąsą, sušnabždėjau:

— Sužieduotinė...

Prieš mūsų akis švietė neįsivaizduojama vasaros pašvaistė ir karojo

padrikos liepos šakos, o tarp jų suposi vienintelė, neišiki šiaurės
žvaigždė.

4. Sudaužyta taurė

Toli šiaurėje, skęstamąjį vidury pribrendusių rugių laukų,
radau savo tėviškę. Namuose nebuvo nė vieno žmogaus. Aš
niekur nesiteiravau, kur jie yra. Man buvo aišku, kad juos
palietė kruvina karo banga ir jų neliko. Tuščiai ir nyki buvo
troba, tik aprūkęs laikrodinis lėtas tuksejo ant sienos. Rodos,
tai buvo mirusiųjų širdis, likusi tuščius namuos.

Kitą dieną atėjo sulinkęs žilas mano dėdė ir ėmė aiškinti
man apie ūkį ir gurti derlingą žemę. Pro jo ilgus, nukabusius
ūsus iš bedantės burnos išėjo ant manęs šiltos seilės ir aš nieko
nesupratau, ko jis nori.

— Tai ką, gerai taip? Sutinki?

Aš tik dabar sutelkiau visą dėmesį ir paklausiau:

— Ką gerai?

— Jeigu aš tavo žemę paimsiu iš pusės dirbti.

— Žinoma, kad gerai, — atsakiau ir, pasiėmęs dalgius, išėjom
į laukus. Sustojome ant kalnelio, vidury aukso jūros. Toli toli
vidudienio saulėje mėlynavo aukštųjų kalnai, o tarp jų lengva,
lyg pasirušusi skristi balta paukštė, tūnojo prisiglaudusi mažytė
bažnytelė. Tą momentą sustojo bangavę laukai ir per sunkiai
nulinčius akvotas rugių galvas atplaukė varpo gaudimas.

— Žiūrėk tu man — jau vidudienis, — tarė dėdė ir persižeg-
nojo. Persižegnojau ir aš, ir pradėjome vartyti pirmą rugių barą.
Pirmą kartą pustydamas dalgį, perbraukiau piršto viršūnę
per ošmenis. Sudiegė skausmas ir aš pamatiau, kad mano
dešinės rankos nykštis su visu nagu buvo perskeltas visai pana-
šiai, kaip karvės koją, iš kurio ėmė sunktis kraujas ir pamažu
lašėti į rugieną. Tuo pačiu metu krūtinėje pajutau saldumą, kuris,
atrodė, su kraujo lašais pamažu srovėna iš mano širdies. Tai
buvo apmaudas.

Aš trenkiau dalgį į rugius ir žengiau namų link.

— Ar tu nenori dirbti žemės?

— Niekados aš jos nedirbau ir nedirbsiu. Ji per daug pris-
gėrusi kraują.

— Bet kur tu eisi ir ką tavęs laukia kitur?

— Nesirūpink, senil!

Dėdė išsižiojo nustebejęs. Per jo barzdėtą smakrą nusidriekė
ilga seilė. Tikrai jis pagaivėjo, kad aš pamiršęs.

O aš jau galvojau apie Daivutę. Tikrai ji manęs laukia.

Paskutinį vakarą ji pasiliko sode po liepa. Grakštus liemuo,

veidas ir juodos kasos susiliejo su naktimi, dingo iš akių ir perėjo
į mano širdį. Turiau aš grįžti pas ją. Jeigu dabar, metęs dalgį ir
žemę, negrįšiu pas Daivutę, niekadose jos neberasiu. Mano pro-
tas ir visa mano būtybė ragino mane greičiau iš tų rugienų į
Vilnių.

Bet tą nelemtą akimirsnį atsisukau atgal. Toli toli mėly-
navo Aukštųjų kalnai ir saulės nušviestam aukso kalnely sun-
kiai lingavo sulinkęs dėdė. Jis iš paskutinių jėgų dirbo mano
žemę. Man pagailo laukų ir pailsusio senio ir aš grįžau.

Nejuociom mano tėviškę praėjo pora metų.

Lėtai slinko dienos ir mėnesiai. Žiemą mano vienkiemį užgulė
dar niuresnė vienuma. Visos dienos buvo tokios viena į kitą
panašios, kad, praslinkęs nuobodus ruduo, rodos, tėra buvusi
viena ilga, apsiniaukusi diena.

Toluma ir pilnos kasdieniški rūpesčių dienos pamažu Daivū-
tės paveikslą dildė iš mano sąmonės. Žiedas ant mažojo pirš-
telio dilo ir plonėjo. Aš pripratau prie žemės ir prie bekrastės
laukų ramybės.

Kada gavau pirmąjį Daivutės laišką, mane vėl užliejo amų
dienų saulėtasis džiaugsmas. Aš jai rašiau ilgus laiškus, vaiz-
duodamas gražius Lietuvos laukus ir begalinį savo ilgesį,
kuris neapleis manęs, kol aš gyvensiu žemėje.

Ar tai buvo kalta toluma, kuri mus skyrė, ar aš, bet laiškas
ėmė retėti ir galop visai nutrūko. Aš visiškai suplikėjau ir įau-
gau į savo žemę. Aš tapau tikrai mažytis laukų grumstelis. Poe-
zijos ištekliai apie laukus ir ilgesį pamažu išseko ir aš pritrūkau
Daivutei žodžių. Aš pradėjau tikėti, kad niekadose nebepaliksiu
savo žemės, o Daivutė tebuvo tikrai nuostabus sapnas, kuris
kadaise man buvo viskas.

Kūčių rytą, 1943 m. gruodžio mėn. 24 d., gaunu telegramą:

"Jeigu tu esi mano geras draugas, tuojau atvažiuok.
Pirmąjį Kalėdų dieną būk pas mane, Kauno apskr.,
X. dvaras. Febas".

Aš nudžiugau. Prieš mane nušvito smagūs praėties nu-
tyktai, miestai, vynos ir... Daivutė. Aš nusprendžiau per Ka-
lėdas pažiūrėti pas Febę, o paskui skubėti Vilnių pas Daivutę.

— Gal kas mirė, kad taip tokią dieną išleiki? — paklausė
dėdė, kai jau skubėjau pro duris į stotį.
(Bus daugiau)

Noranda, Que.

Dar nemiegame ir mes. Iš čia niekas nerodo, tad susidaro įspūdis, kad tokio PLB skyriaus kaip Noranda - Rouyn nėra. Iš tikrųjų čia yra nemaža lietuvių kolonija ir ji veikia. Tiesa, pasitaiko klūčių, kurios veikia skaldo. Bet laikas ir šias nevisai malonias dėmes nusi-neša.

Skaudu yra matyti, kada yra tiek daug plunksnų valdančių žmonių, o laikraštį papuola tik viena kita žinutė apie skyrių. Gal dėl to pradėta vengti rašyti ir laikraščius, kad pasireiškė viena kita pastaba rašantiems, kam nebuvo paminėtas skyriaus leistas šlopinimas grafuotas biuletenis "Krivulė" (jau nebespasirodė).

Visur, kur tik buvo bent pora lietuvių, tapo paminėta 32-ųjų metų nepriklausomybės paskelbimo šventė. Nors iš čia nieko nesigirdi, bet ir mes minėjome — vasario 19 d.

P. Šetkaus iniciatyva buvo suruošta ir parodėlė. Ji parodė, kad mes esame ne tik juodi kasyklos darbininkai ir DP, atseit vos ne juodukai jų akimis žiūrint, bet žmonės, kurie netik dirba, bet ir savo kultūriniais gabumais gali pasirodyti tiems, kurie mus žemina ir juos nustebinti savo menu ir kultūrine veikla. Šventės iškilmes labai patvairino p. Šimaitienė, šokėsi solo ir bosas p. Paliulionis. V. Dargio vadovaujamas orkestras sudainavo "Jūrininkų maršą", nukėlė ir Tėvyne, o nevienam išspaudė ir ašarų. Šventė

dar daugiau sujungė mus čia esančius tolimoje Kanados šiaurėje su Tėvyneje likusiais broliais. Puikiai pasirodė ir tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas p. Čainiausko, netik lietuvių, bet ir svetimačius sužavėjęs.

Lietuviai čia yra veikliausi ir anglų visuomenės įvertinti. Yra ir daugiau įvairių tautybų, bet jos nepasireiškia.

— Yra ir spaudos platintojai. "Nepr. Lietuvų" platina St. Darius, "T. Žiburius" — Leonas Bielskis. Jie taip pat mielai parūpina ir kitos lietuviškos spaudos, jei tik kas kreipiasi.

Leonas B-kis.

Edmonton, Alta.

Dailininkas Al. Šepetys, apie kurio parodą Edmontone "TŽ" jau buvo rašyta, įsigijo reikalingas priemones ir pradėjo spausdinimą "Silk screen process" metodu įvairius spalvotus atvirukus, ekslibris, knygų viršelius ir kt. spaudinius. Šis metodas yra patogu tuo, kad apsimoka spausdinti ir didesnius ir mažus kiekius. Netrukus jo darbo pasirodys du spalvoti puslapiai vaikų žurnalė "Eglutė". Dailininkas taip pat yra išspausdinęs skoningų Velykinių spalvotų atvirukų, kuriuos parduodamos po 75 ct. už 4 su vokais, o pavieniai po 20 ct. Platintojams duodamas 15% nuolaidos. Dailininko adresas: 8622 — 101 St. Edmonton, Alberta.

Liublino katalikų universitetas

Paskutiniuoju laiku komunistinė spauda smarkiai puola Liublino katalikiškąjį universitetą. Varšuvos vyriausybė nutarė Liublino valst. aukštesn. mokyklą praplesti ir valstybinį universitetą. Katalikų universitetas nuo pat pradžių buvo suvartytas pavyzdinai. Naujai kuriamam universitetui paskirta didelė suma ir praplėstas mokslo šakas, pagal sovietinių universitetų pavyzdį. Tuo pat metu pradėta akcija prieš studentus, lankančius katalikų universitetą. Juos norima patraukti ir naujai organizuojamąjį gaudinimais ir pažadais. Tikslas, žinoma, sugriauti katalikiškąjį universitetą. Tačiau iki šiol ji reguliariai lanko didelis skaičius studentų. Jei šie metodai nebus pakankamai efektyvūs, bus imtasi tiesioginiai drastiški priemonių sugriauti katalikiškąjį Liublino universitetą.

Oekumeninis Sąjūdis

Kongregacija Sancti Officii išleido vyskupams skirtą instrukciją, kurioje nurodoma, kokie turi būti santykiai tarp katalikų ir nekatalikų ir kaip katalikai turi laikytis atžvilgiu vadinamo Oekumeninio Sąjūdžio, kurį organizuoja protestantai, norėdami sujungti visus krikščionis. Katalikų bažnyčia yra tikroji apaštališka ir visuotinė bažnyčia, todėl ir negali dėtis dar ir kokią kitą krikščionišką bendruomenę, nes tuo pačiu atsisakytų nuo savo šio charakterio. Protestantai gi, būdami susiskaldę į daugelį sektų, mato reikalingą vieningumą ir ieško naujų kelių.

Katalikai Lenkijoje

Lenkijos ministeris pirmininkas Josef Cyrankiewicz, įžūliai puldamas Lenkijos parlamente Katalikų bažnyčią ir hierarchiją, pasakė, kad vyriausybė neleidianti atlikti tos religinės praktikos ir tokios karitatyvės veiklos, kuri galėtų leisti susiburti veiksniams priešingiems liaudies režimui. Šie jo žodžiai aiškinami, kaip vienos nuomonės paruošimas greit vykdysimam Hierarchijos pavergimui. Tai jau yra pradėta likviduojant Lenkijos Katalikų organizaciją "Caritas" ir

areštuojant vyskupą Kovalskį. Vyskupas, tiesa, dabar yra paleistas. Teigiamas, kad valstybė turi gintis nuo taip vadinamųjų kunigų patrijų, Cyronkiewicz pridėjo, kad vyriausybė nepakęsimanti nieko, kas nepaisytų, kenktų ar piktnaudotų valstybinės bendruomenės reikalus. Kiekvienas kunigų mėginimas kurstyti tikinčiuosius prieš liaudies vyriausybę bus griežtai baudžiamas. Iš kitos pusės, vyriausybė globosianti tuos kunigus, kurie įrodysią savo prisirišimą ir patriotizmą liaudies režimui.

Lurdas

Garsiausia pasauly stebuklinga vieta šiandien beabejo Lurdas. Per 1949 metus Lurdą aplankė 1.600.000 maldininkų ir tai daugiausia ligonių traukianiais ir kitomis priemonėmis per 800.000 Skaitlingi gydytojai,

įvairių ligų specialistai, nuolat atsidėję tikrina ligonius. Per šiuos metus įregistruoti 73 stebuklingi pagijimai, kurie dar toliau tyrinėjami iki galutinai gydytojų komisijos nustatys ir oficialiai bažnyčiai vyriausybei apie tai praneš.

Burmistro krikštas

Istorinio Sakamoto miestelio gyventojai jau prieš kurį laiką buvo nutarę likti katalikais. Jie parošė popiežiui laišką, prašydami tuos kunigus, kurie įrodysią savo prisirišimą ir patriotizmą liaudies režimui.

Niekas nesitikėjo, kad 1943 m. Maskvos, Teherano ir Kairo slaptų konferencijų paslaptys taip greit bus perduotos Hitleriui. O vis dėlto taip įvyko. Paslaptys buvo nacių rankose, vos kelioms dienoms tepaslinkus. Vokiečiams tada pasitarė Britų ambasados tarnautojas "Cicero".

Istoriją apie Cicero, galima sakyti, aš patyriau tik atsitiktinai. Kaip vyr. JAV-bių prokuroras nacių bylose Nuernberge stengiasi išaiškinti nacių ruošimąsi bakteriologiniam karui. Žinojau, kad nacių ambasada Ankaroje buvo duotas poliepinimas pasirūpinti reikiamų virusų, kuriais būtų galima užkrešti infekcinėmis ligomis gyvulius ir žmones. Buvo galvojama, kad tokių virusų tegali gauti tik Japonijoje ir Turkijoje. Tuo reikalu man teko daug knistis Vokietijos užs. reikalų ministerijos slaptos susirašinėjimo su Ankaros ambasada archyve.

Vietoj vieno tikslo — kitas

Besiraudamas po nacių archyvą pirmojo savo tikslo nepasiekiau. Bakteriologinio karo pasiruošimas nebuvo nustatytas, tačiau mane didžiai sudomino archyve rasta medžiaga apie šnipą Cicero operacijas.

Užsienų reikalų ministerijos ryšininkas su slaptąja tarnyba, Horst Wagner, man pareiškė, kad Cicero yra buvęs vienas iš "stambiausių žuvų", kokią jų departamentas kada yra turėjęs.

Bolševikinis teisingumas

Šveicarų "Die Tat" paduoda įdomią istoriją, kaip lenkai norėjo uždirbti iš Franco, parduodami jam 500 vokiškų lektuvų.

SSSR kadaise perdavė Lenkijai 500 vokiškų lektuvų motorų, nes tokių pačių buvo gavus iš Anglijos ir pati norėjo gamintis. Lenkų vyriausybė nusprendė juos parduoti ir tą operaciją atlikti pavedė valdinei firmai "Polimex". Ši rado geriausią pirkėjų Ispanų Franco. Kadangi jam tiesiog parduoti buvo nepatogu, tai tarpininku buvo paimta švedų firma "Swedab". Viskas gal būtų pavykę gerai, jei Franco nebūtų sugalvojęs sumokėti anglų svarais.

— BERLYNAS. — Puldamas kardinolą Preysingą dėl jo pareikšimo apie Rytų Vokietijos koncentracijos stovyklas, "Berliner Zeitung" išmislauja, kad 1947 m. kardinolas Preysingas per pasimatymą su kardinolu Spellman sutarė vokiečių katalikų bažnyčią jungti į "šaltąjį karą". Kardinolas, esą, bendradarbiaujęs su amerikoniškojo imperializmo atstovais, norinčiais išprovokuoti karą.

Laisvųjų žurnalistų Sąjunga

Kovo 4 d. JTO ūkinė ir socialinė ratyba Lake Success svarstė laisvųjų žurnalistų federacijos (pabėgėlių iš už geležinės uždangos) paršymą, pripažinti jai patariamąjį balsą prie Tarybos. Čilės atstovas pasisakė už tai, kad federacijai būtų tučiuojamas tai pripažinta, bet reikalas vis dėlto atidėtas kitai sesijai, kad išaiškintų, koks bus federacijos santykis su numatomą bendra vakarų žurnalistų organizacija.

— BELGRADAS. — Albani vicepremieras viešai pareiškė, kad Rusija į Albanią gabenanti tik seną laužą, turėjo būti sumintas, bet nusižudė.

— BERLYNAS. — Ryšy su rublio kainos pakėlimu ir gamlais apie valiutos reformas nepaprastai krito Rytų Vokietijos markė. Už vakariečių markę mokama 9 rytų markės. Markių keitimo kontoroje amžinai prisigrūdę žmonių.

— VĄŠINGTONAS. — Visi kongresmenai, kurie buvo išvykę, pakviesti grįžti ir dalyvauti balsavimuose dėl paramos užsieniui. Reikalas liečia 3.375 mil. smatą.

MUENCHEN. — Vokietijoje nusileidusius 3 lektuvų keleiviai ir įgulos, pasirodo, ne visi bėgliai. Iš 84 asmenų, nenori grįžti Čekoslovakijon 26, o 58 sutinka grįžti. Pilotai, sako, buvę priversti į Vokietiją skristi ir nutūpti. Pasirodo, kad lektuvus į Vokietiją atvedė tik 7 smokelininkai, vad. 19 dėl to apsidžiaugę. Kiti, matyt, neturi laisvų rankų.

— BELGRADAS. — Tito skelbia, kad rinkimuose dalyvavę 95%. Balsus jis taip pat labai greit skaito. Pav., Anglijos rinkimų daviniai galutinai patikslinti. Tito rezultatus žinojo sekantį rytą.

"Nepriklausomos" valstybės

Paskutiniu laiku Anglijos užsienų reikalų viceministeris parlamente pareiškė, kad Ukraina ir Gudija yra Maskvos okupuotos ir visai neturi nepriklausomų valstybių savybių. Tuo pačiu klausimu NY Times savo vedamajame "Dvi fiktyvės valstybės" kovo 16 d. rašo: "Yra faktas, kad suverenumas ir nepriklausomybė Ukrainos ir Gudijos yra fikcija. Jų užsienų reikalų ministrai yra sovietų pastatyti, o Sovietų Rusija nenori ir neleis jiems turėti savistovius ryšius su užsieniu".

Iš Londono pranešama, kad Anglijos vyriausybės mėginimas sudaryti diplomatinis ryšius su Ukraina kreipia dėmesį į tai, kad iki šiol JAV nėra pripažinusios Ukrainos ir Gudijos Sovietinių Respublikų".

SSSR Aukščiausioji Taryba

Neseniai "išrinktoji" SSSR Aukšč. Taryba susideda iš 1.302 narių. Gavus duomenis apie 1.159 atrinktuosius (negi išrinktuosius) "Russkoje Slovo" apskaitavo iš kokių sferų išrinkti. Pasirodo, kad daugiausia yra partijos veikėjų. Vien partijos sekretorių yra 293, atseit 25%. Jų tarpe yra pats Stalinas ir visas politbiuras. Apie 250 yra aukšti rajoniniai ir miestų partijų sekretoriai bei marksizmo studentai. Saugumiečių yra 30. Centro ir įvairių respublikų "ministerių" yra 120, o aukštųjų administracijos pareigūnų 107. Kolchozininkų vardu figūruoja 152, bet tai kolchozų valdytojai, pareigūnai. Iš jų vos 2% yra eiliniai kolchozininkai. Darbininkų yra vos 9, daugiausia stachanoviečiai. Profsąjungų veikėjų vos 13. Darbininkų ir jų institucijų toks menkas atstovavimas beabejo yra tik dėl to, kad visokiems nusipelnusiems buvo išdalintos vietos, o šiems nebėliko. Iš ka-

riškių yra beveik vien maršalai ir generolai, iš viso 28. Jų tarpe ir tokios garsenybės kaip Sokolovskis, Malinovskis, Čukovas, Merechovas, Vasilevskis, Konevas. Bet nėra Žukovo. Už tai yra amžini Kremliaus pakampių trynėjai — Budionys ir Vorosilov, politiniai generolai. Mokslo ir kultūros pasaulio atstovų 130. Jų tarpe yra Erenburg, Simonov, Fokdiejev, V. Vasilevskis, Lisenco ir kt. Fabrikų direktorių 52 (NB — darbininkų 9!), inžinierių 7.

Šitokie tai aktoriai vaidins SSSR demokratiją, klausys didžiųjų kalbų ir plos.

Ruošiasi karo atvejui

Iš Stockholmo pranešama, kad Archangelsko rajone bolševikai paruošę stovyklų 2-3 mil. žmonių. Jos tuo tarpu yra tuščios. Spėjama, kad jos būtų panaudotos karo atvejį satelitų ir SSSR pasienio kraštų nepalankiam elementui sugabenti.

Nepapastai audringas Atlantas

Kovo mėnuo Atlante paprastai būna vienas iš audringiausių, tačiau šiemet audros buvo neregėtai didelės. Laivai iš Europos, atplaukę su kelių dienų pavėlavimu. Štai ką pasakoja didelio keleivinio laivo "Frankonia" kapitonas W. M. Stewart, ką tik atplaukęs iš Europos:

"Aš niekad iki šiol nebūčiau tikėjęs, kad šiaurės Atlante galėtų būti tokios audros. Tai buvo ne tai, ką mes paprastai vadiname bangomis, bet milžiniški vandens kalnai, nuo 60 iki 80 pėdų aukščio. Ši mano kelionė buvo pati pavojingiausia, kokią tik aš esu turėjęs per visą savo 30 metų plaukiojimo praktiką. Tai nebuvo audra, bet ištisas nesibaišantis uraganas".

— GENEVA. — IRO nutarė emigruoti galinčius tremtinius globoti dar iki 1951 m. kovo 31.

SPORTO ŽINIOS

Kanada vėl pasaulio ledo rutulio čempionas

Kanadoje labai mėgiamas žiemos sportas. Beveik kiekvienas mažas miestelis turi specialias čiuožimo sales. Kanadiečiai jau senai žinomi kaip geri ledo rutulio žaidėjai. Nuo 1924 m. iki 1933 m. kanadiečiai buvo ledo rutulio čempionai. Iš buvusių 16 pasaulio ledo rutulio turnyrų 12 yra laimėję kanadiečiai. Bet 1933 m. juos nugalėjo JAV ir 1936 m. — Anglija, 1947 ir 1948 m. — Čekoslovakija.

Šiais metais pasaulinis ledo rutulio turnyras, mėgėjų, įvykio Anglijoje. Čekoslovakija savo komandos neprisiuntė (bijojo padidinti negrįžtančių skaičius). Dalyvavo Kanada, JAV,

Šveicarija, Anglija, Švedija ir Norvegija. Kanada pasiuntė ne rinktinę, bet vieną komandą — Edmontono "Mercury". Rungtynėse komanda pasirodė labai gerai. Ji nepralaimėjo nei vienos rungtynių, įmušdama 42 įvarčius prieš įleistus 3. Antroje vietoje liko JAV, kurios komanda pralose kanadiečiams 5:0. Europos ledo rutulio nugalėtoju liko Šveicarija, nugalėjusi Angliją 10:3, bet skaudžiai pralaimėjusi Kanadai ir JAV.

Bendrai, Europos ledo rutulinkai negali susilyginti su Kanados ir JAV tos šakos žaidėjais, kur ledo rutulį pradeda žaisti 8-10 m. vaikai.

Pasaulio ledo rutulio federacijos pirmininku yra prof. W. G. Hardy iš Albertos universiteto.

Brangiausias vokiečių šnipas

Jes. Deja, Wagneris buvo apkalintas prancūzų generolo Maurice Mesny nužudymu ir patalpintas į kalėjimą, iš kurio jis pabėgo. Todėl detalių iš jo nebeteko sužinoti. Tačiau apie tai žinių ir taip pakankamai gauta. Šiek tiek iš von Papen, šiek tiek iš generolo Walter Schellenberg, buv. civilinės ir kariškos slaptosios žvalgybos šefo.

Vėliau teko susidurti su austru Ludwig Moyzisch, kuris man ir atidengė tą fantastišką istoriją. Moyzisch buvo įskaitytas į karo nusikaltėlių eiles, nes rastame amb. von Papeno laiške, rašytame Gestapo šefui H. Himmleriui, jis buvo atestuotas kaip "nepamainomas" Ankaros ambasadoj.

Moyzisch, nedidelio ūgio, juodų akių vyras, pradžioje buvęs Vienos žurnalistas, tačiau visą laiką siekęs būti diplomatu. Jo svaionės išsipildė tik tada, kai įstojo į nacių partiją ir pasidare itin proteguojamas žinomo nacių šulo E. Kaltenbrunnerio. Karo metu Ludwig Moyzisch buvo paskirtas į Ankarą, kaip Vokietijos "komercinis atstovas". Kaip toks jis vis dėlto buvo saugumo žinioje ir turėjo veikti pagal jo nurodymus.

1941 m. Moyzisch buvo įsivežęs į smokslą prieš probritišką Irako valdžią. Kai sukilėliai Britų armijos buvo numalšinti, Moyzisch laimėjo premiją už sekmingą pagalbą sukilėlių vadui Rashid Ali Bey pro Istanbulą pabėgti į Berlyną. Kaip ambasados narys Moyzisch su savo jauna žmona gyveno Ankaros priemiestyje, komfortiškame name, "Deutsches Dorf".

Telefonas vidurnaktį

1943 m. spalio 26 d. vidurnaktį, Moyzisch ir jo žmona buvo išbudinti iš miego telefono. Skambino Frau Jenke, pranešė, kad jos vyras noris matyti Moyzisch kaip galima greičiau.

Frau Jenke buvo sesuo paskutiniojo naciškosios Vokietijos užs. reikalų ministerio Joachim von Ribbentropo. Jos vyras Albert Jenke, buvo vokiečių ambasados Ankaroje ministeris — tarėjas, Franz von Papeno "dėšinioji ranka". Moyzisch greitai apsirėngė ir išskubėjo į jų namus.

Jenke susitiko jį tarpduryje ir šypsodamasis prakalbino:

— Čia, mano salone, yra geras vyrukas, kuris turi kiti kokią interesuotą jus. Jis nekalba vokiškai, bet jūs su juo susiklaubėsite kita kalba ir, tikiu, būsite patenkintas juo. Aš užmiršau jo pavardę, bet jis trumputį vadinasi Diello. Jis yra albanas. Užkite rytoį pas mane pusryčiauti ir aš viską padams vyriausybės įstikynus. Kai reikia ką paaukoti, nesvyruojama.

Labanaktis! — baigė savo informaciją Jenke.

Moyzisch įžengė į Jenkes saloną. Ten jis rado laukiantį nedidelį, pražilusį vyrą, kuris metė į atėjusį griežtą žvilgsnį ir atsisuko į jį savo nesimptomisku veidu. Iš visko atrodė, kad jis nemanoma savęs prisistatyti ar susipažinti. Tuojuoju prakalbo taisyklinga anglų kalba:

— Aš galėčiau dirbti jūsų vyriausybei labai svarbų darbą. Tačiau norėčiau už tai būti gerai apmokamas.

Moyzisch paprašė Diello sėdintis. Paprašytasis sėdintis prisiliejo kampe sofos, prisitaikydamas taip, kad skaitymo lempos šviesa sklido virš jo galvos, o jo veidas buvo šėšelyje. Savo riebias rankas sunėrė išdžiūti ant krūtinės.

— Aš galiu jums pateikti pačių svarbiausių Britų ambasados dokumentų fotografijas. — tęsė toliau Diello. — Mano kabinas yra penki tūkstančiai svarų už kiekvieną dokumentą.

Moyzisch teigė, kad iš pirmo žvilgsnio į Diello, jam norėjosi kuo greičiau matyti tą vyrą įeinantį pro duris. Esą, niekas juk negalėtų užsprašyti tokios kainos ir, dargi, iš anksto. Tuo laiku penki tūkstančiai svarų sterlingų buvo daugiau negu 20 tūkstančių dolerių. Von Papen mokėjęs tik 500 svarų už dokumentą savo svarbiausiam šnipui Turkų ambasadoje Londone. Kodėl jis turėtų mokėti šitam žmogui dešimt kartų brangiau?

— Jis galbūt, yra britų agentas, — pagalvojo Moyzisch. — Bet juk Jenke sakė, kad galima pasitikėti juo...

— Aš žinau, tai yra aukšta kaina, — vėl prabilo Diello. — Tačiau tai yra mano gyvybės klausimas. Aš rizikuojau...

— Iš ko aš galėčiau būti tikras, kad jūs nesate britų agentas? — užklausė Moyzisch.

Diello pašoko iš vietos ir atrodė bešėnis. Tačiau jis priėjo prie vieno lango, praskleidė užuolaidas ir davė ženklą Moyzisch ateiti prie jo.

— Žiūrėk į ten! — jis pasakė, pirštu rodydamas lūmon.

Pradžioje Moyzisch galvojo, kad jis tuo nori pasakyti, jog jie abu yra kieno nors sekami. Tačiau ten, tamsoje, nieko nebuvo matyti, išskyrus apšviestus Rusų ambasados langus.

— Kiti man sumokės šitą kainą, jei jūs nenorite, — pareiškė Diello.

— Kaip jūs gavote tą svarbią medžiagą ir ar tai yra labai svarbi? — užklausė Moyzisch. — Tai yra mano reikalas, kaip aš gavau ir, jeigu aš sakau, jūs galite patikėti, kad vienas tas, ką jums patiekiau, yra didesnės vertės už prašomą kainą.

(Bus daugiau)

IVAIRENYBĖS

Pataikė ir laimėjo

Vienas Rusijos miestas Puškino 100 metų mirties sukaktuvių proga nusprendė pastatyti poetui paminklą, paskelbė paminklo projekto viešą konkursą ir sudarė jurį komisiją. Po kiek laiko projektai buvo susiję, komisija pradėjo atidarinėti vokus ir svarstyti.

Po eilės projektų, kuriuose buvo siūloma pastatyti poeto statulą, o pjeestalą išpuošti scenomis iš jo kūrinių arba iš gyvenimo, buvo atrastas vienas projektas, kurio autorius vaizdavo Stalingą sėdintį kėle ir skaitantį Puškino poemą "Eugenijus Onieginas".

Beabejo, tai buvo projektas be konkurencijos. Prieš jį niekas nedrįso pratariti žodžio ir autorius, laimėjo.

Ar vyras lygus žmonai?

JAV diplomatų tarpe Danijoje yra ambasadoriaus poste moteris p. Anderson. Jos išvykimas į Kopenhagą, Valstybės departamentui buvo padaręs klapotą. Ponia Anderson pamoro kartu vežtis vyrą ir pareikalavo, kad būtų apmokėtos vyro kelionės išlaidos. Bet JAV Valstybės departamento statutu kalbama tik apie padengimą diplomatų žmonių kelionės išlaidų, tad departamentas nenorėjo mokėti. Po ilgoko ginčo betgi p. Anderson laimėjo — jos vyro kelionės išlaidas departamentas nutarė apmokėti.

Nauja dirbtina vilna

Havajų salose anglų geologas aptiko minkštą pluoštinę medžiagą, panašią į medžiagą, randamą ugnikalnių šlaituose. Iš to geologai padarė išvadą, kad ši medžiaga susidaro iš lavos ir kad ją galima pagaminti dirbtinai iš kaikurių kalnų padermių.

Po dviejų metų tyrimų, vienai anglų firmai pasisekė rasti bū-

dą pagaminti medžiagą labai panašią į vilną. Šita "kalnų vilna" (Rockwool) pasirodė puiki medžiaga, nepraleidžianti garso ir šilumos. Be to, ji nedega, nepūna ir nenaikinama nei kandžių, nei trinelių. Tuo būdu ji labai tinkama izoliacijai.

Žmonės ilgiau gyvena

Northwestern Mutual Life Insurance Co paskelbė, kad per 1949 m. ji išmokėjo \$60.376.204 įpėdinams 14.180 mirusiųjų. Jų amžiaus vidurkis buvo 64½ m. Tuo tarpu prieš 20 m. mirstančiųjų amžiaus vidurkis buvo 56 m. ir 1 mėn. Žmogaus amžiaus pailgėjimas priskiriamas naujiems technikos ir medicinos laimėjimams.

Atsargus svečias

Kai 1942 m. Vašingtone lankėsi Molotovas, Rooseveltas jį vienai dienai užlaikė Baltuosiose Rūmuose.

Vakare slaptosios tarnybos agentai pranešė, kad tarnas, išpakavęs svečio bagažą, ten pastebėjęs pistoletą, gabalėlį dešros ir gabalėlį juodos duonos. Šitas radinys labiausiai įžeidęs ponį Rooseveltienę, tačiau pasitarus viskas buvo palikta nepaliesta.

Moderniškas Samsonas ir Dalila

20 m. amžiaus detroitietis Sasser visuomet turėjo ilgus plaukus. To nemėgo jo 19 metų žmona Mortis, kuri nakties metu savo vyrui plaukus apkirpo. Tai taip paveikė modernųjį Samsoną, kad jis bylą perdavė teismui ir gavo išsiskyrimą.

Tikra laimė

— Na, kas atsitiko, kad taip sėkmingai atrodai?
— Griuvau ir išsimušiau du dantis.
— Gerai, kad tai ne sapnas.
Sapnuoti, kad praradai dantį, blogas ženklas.

Lietuviškas pasikalbėjimas

— Alo, Džanai! Kaip filini?
— O irait.
— Ar vorkinai šiandien?
— Nou, mufinuos.
— O kur mufinles?
— Į naują hausą už komerio, ant ano stryto.
— O, šūrl! Ai nau.
— O kur tu ramini?
— Pas vočmeikerį.
— Springsą subreikini?
— Nou, neypina laiką, ne-
šū pafiksiyti.
— O kaip bojsiukas?
— O irait, tik padykęs vakar eškeną išdampino, šiandien langą subreikino; stepsais kai ramina opsteirs ir daunsteirs, tai ir sylingas drebai.
— Na, gud bay. Reikės dar eiti į štorą. Čarliukui nupirkti enkečių, nektaižą ir šūšes. Vakar parnešiau naują siūtą, tai eis nusiimti pikčerį.
— Man irgi dar reikės eiti į bučernę, papirkti balionės, šolderio ar pork-čipo. Peēmėm kegutę alaus, tai turėsim gud-
"Am." K.

Motinos vienodos

Kai Anglijos karalius Jurgis VI lankėsi pas Rooseveltą, Baltuosiose Rūmuose buvo daug klapotų dėl etiketo. Po oficialaus vizito New Yorke Jurgis VI turėjo aplankyti Rooseveltą jo šeimos rūmuose Hide Park. Karališkosios šeimos Rooseveltas su žmona ir motina laukė bibliotekoje. Prieš Rooseveltą buvo padėklus su kokieilais. Motinai tai nepatiko ir ji vis kalbino, kad vietoj kokieilio reikią vaišinti arbata.

Kai karališkoji šeima atvyko ir pasisveikino, Rooseveltas tarė:

— Mano motina nusistatė prieš kokieilį ir mano, kad reikėtų Jūs pavaišinti puoduku arbatos.

— Lygiai taip galvoja ir mano motina, — tarė karalius ir nusišypsojęs paėmė kokieilio taurę.

Kinų patarlės

Kas į dangų žiūri iš rūšies — mažai maio.
Ilgas moters liežuvis — kopėčios, per kurias į namus įkopia nelaimė.
Aukso trupinėlių galima rasti — laiko trupinėlio — niekada.
Varnos visam pasauliui juodos.
Viena karta pasodina medžius, o kita išsišijų pavėsy.
Protėinga bitė iš nuvytusios gelės nesiurbia.
Drambl'o iltys neauga žuvies žiaunose.

Viso pasaulio lietuvių gyvenimą vaizduose pamatysite skaitydami

LIETUVIŲ DIENAS

Šalia gausių iliustracijų, jose taip pat rašo žymūs lietuviai įdomiais ir aktualiais klausimais.

"LIETUVIŲ DIENOS" išleina kas mėnuo po 24 psl. Metinė prenumerata visame pasaulyje 3 USA doleriai. Atsiuntus adresą, vienas nr. siunčiamas susipažinti nemokamai. Adresas: Lietuvių Dienos, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

LIETUVIŠKA VARTOTU BALDU KRAUTUVE

J. Dagot — Daujotas

Perka, parduoda ir taiso įvairius senus baldus, permuša minkštus baldus. Atlieka poliravimo ir išbajimo darbus

2190 DUNDAS St. W. Toronto 3, Ont. Tel. LAkeside 2324

NAUJAS LAIKRODININKAS Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuv. turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti.

Atidaryta kasdien nuo 5 — 8 val. p. p.

EUROPEAN WATCHMAKER

827 Queen St. W. (priešais Claremont g-vę) Toronto. Tel. EL4521

JAV LIETUVIŲ TAUTINĖ EKSKURSIJA Į ROMĄ

Kunigų Vienybė ruošia Šv. Metų ekskursiją į Romą. Lietuviams tai graži proga aplankyti Romą ir Europos šventoves — Fatimą ir Liurdą. Ekskursijos planai nustatyti ir pradėdamos registracijos vėjus. Brošiūrėlės — lapeliai su visomis informacijomis jau prisiųsti visoms parapijoms ir lietuvių laikraščiams. Lietuvių kelionę užgyrė J. E. Arkivyskupas Richard J. Cushing, J. E. vyskupas John Wright, J. E. Vyskupas Petras Bučys, M.I.C., Romoje, kun. L. Tulaba, Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijos Romoje rektorius, ir kiti.

Prašome visus lietuvius, kurie domisi kelione, plačiau susipažinti su ekskursijos planais iš išspausdintos brošiūrėlės.

Svarbu kuo anksčiau užsiregistruoti. Didžiama keliautojų vyks lėktuvu, nes vieną dieną teima perskristi Atlantą. Laivams bent vieną savaitę. Kurie pageidauja laivu, mažam skaičiui bus galima užsakyti vietų, jei greitai laiku tai praneš. Laivų keliautojai savaitę anksčiau išplauks ir sutiks lėktuvu keliaujančius lietuvius maldin-

kus Fatimoje, o po to visi kartu aplankys šventoves ir Romą.

Prisimenama Popiežiaus žodžius: "Gerai žinome, kad tokia kelionė nėra visiems yra patogi, ypač gi neturtingiesiems ir toli gyvenantiems. Bet jei su pasižentimu dirbama dėl žemiško gerbūvio, kodėl nesitiki, kad gausios minios, nebedominant nepatogumų ir vargo, iš visų pasaulio šalių užplūs Romą dangiškų gėrybių prašyti".

Ruošiamos dvi kelionės lėktuvais: pirmoji grupė išvyks liepos 30 d. ir grįš rugpjūčio 17 d., antroji grupė išvyks liepos 30 d. ir grįš rugpjūčio 27 d. Pirmosios grupės kaina \$990, o antrosios — \$1195. Be to, dar galima pajavairinimai — pirmajai grupei net du variantai, o antrajai vienas. Visi smulkūs planai nurodyti minėtoje brošiūrėlėje. Jas galima gauti ir "TŽ" redakcijoje.

Registruoja ir informacijas teikia Kunigų Vienybės Įgaliotinis kelionės organizatorius kun. Jonas Bernatoniš, St. Francis Church, 94 Bradford St. Lawrence, Mass. USA.

Winnipeg, Man.

— Kovo 19 d. įvyko lietuvių klubo susirinkimas. Jame išrinkta nauja valdyba iš 7 asmenų. Ankstyvesnėje valdyboje buvo 4 opozicionieriai, o dabar išrinktas tik vienas, kuris atsisakė toliau eiti kasos sekretoriaus pareigas. Naujiems nariams priimti nustatyti 25 dol. įstojamomo mokesčio. Vargiai ar atsisakys naujų narių, sutinkančių mokėti tokį aukštą įstojamąjį mokesį.

— Ponia Yauniškienė grįžo iš Čikagos, kur 7 sav. svečiavosi pas savo dukterį Riabienę, padėdama slaugyti jos vyrą, gana sunkiai sirgusį. Yauniškis yra seniausias Winnipege lietuvis, kuris dažnai viešai drįsta pasakyti tiesos žodį.

Ispanija pigiai perka bulves

Ispanija pirkė JAV 1.120.000 maišų bulvių po 1 centą už maišą. Kai apie tai sužinojo Portugalija, tai ji taip pat pirkė 640.000 maišų. Po to susigundė Izraelio ir kai kurie Europos kraštai.

JAV sandėliuose yra 6 milijonai svarų bulvių! Jas valdžia supirko iš ūkininkų nustatytais kainomis ir dabar nori iš dalinių badaujančių Europos kraštams. Transporto išlaidas apmoka pirkėjai.

Bulvės yra siūlomos pirkti ir tiems patiems ūkininkams pašarui už tą patį 1 centą maišui.

AKIU SPECIALISTAS L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Išdiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skausmą ir nerimą. Kalba slavų kalbomis. 470 College St. W. Toronto Tel. RA 3924

BR. BUKOWSKA, R. O.

AKIU SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.

Priemimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadieniais pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampos 94 Laws St.) Tel. LYndhurst 0052

Dantistas

Dr. Chas. OKUN

838 Dundas St. W. Toronto (kampos Euclid Ave). Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

LIETUVIŠKA AVALINĖS TAIŠYMO DIRBUVE — PARDUOTUVĖ

Naujausios mados. Priėmamos kainos. Sav. IGNAS ASTRAUSKAS 1414 Dundas St. West. Toronto Tel. KE 3881.

Sudbury, Ont.

Svečiuose Sudbury

Iš "T. Žiburių" teko patirti, kad kovo 25-26 d. bus Sudburio ir apylinkės lietuviams rekolėsijos. Ir kaip čia žmogus neuvažiuos! Juk be dvasinio atsigavimo bus galima ir daugiau savo tautiečių sutikti, pasikalbėti, išpūdziais pasidalin- ti, vargais pasiguosti, laimėti matas pasidžiaugti ir tikresnis gairės Lietuvos laisvės kovai susėkti.

CPR greitis, mažai vingiuodamas, lekia per kalnus ir miškus gražiais Nipissingo ežero krantais, dažnai perkirdamas nuolat judantį transkandininį plentą. Kartais atrodo lyg važiuotum per Lietuvos miškus, bet dažnai pasirodantis granito uolos ir eglų, pušų, beržų bei drebulių tarpe gausiai ir aukštai tų medžių išsklaido visas malonias iliuzijas.

Artinantis prie Sudburio — liūdnokas vaizdas, kaip prie Mirusiųjų Jūros Palestinoje: pilkos plikos uolos ir be perstojo rūkstą kaminų dūmai. Atrodo, kad visas Sudburys, tas tautų šiuipyns, ir visos jo apylinkės yra nuolatiniame kovos ženkle. Čia skurdi augmenija kovoja su žiauriomis gamtos sąlygomis, kol vasarą, saulei smarkiau kaitinant, visiškai nuruduoja, ir tik kur-ne-kur uolų plyšeliuose palieka gyvybės ženklai, jei ir jų besiveržiančios iš gilumos dujos neužslopina. Čia ir žmonės nikelio bei vario niūriose kasyklose žiauriai grumiasi su gyvenimu už kasdienės duonos kąsnį; čia angliai ir prancūzai kovoja dėl pirmenybės ne tik politinėje bei visuomeninėje arenoje, bet ir dėl tautinių savo parapijų. Ir mūsų lietuviams ši kovos dvasia yra nesvetima.

Kiek vargo, kiek energijos teko padėti, kol, pagaliau išsikovoję sau lietuviškas pamaldas! Tikrai, be kovos mums niekas nieko nedavė ir neduos.

Jauno lietuvių idealisto kunigo V. Skilandžiūno ir jo bendradarbių, susipratusių lietuvių, pastangomis gali garbinti Dievą, nors ir salė, bet gimtąja kalba. Nors ir menki jo įsiekimai, bet rekolėsijos prisikviečia tautininkų ir iš labai tolimų vietovių, lyg koks anų gerų Lietuvos laikų turtingas klebonas.

Sudbury — 40 tūkstančių pramonės miestas. Lietuvių yra apie 300. Kur tik užėsi pas savo tautiečius, visur jauti lietuvišką nuosirdumą. Ypač malonu buvo paviešėti pas pp. Gasiūnus, kurie pavaišino gardžiais lietuviškais valgiais ir puikiai aukštaitišką alučių. Vardėle jautėmės tikrai kaip kadaisė mielojo savo tėviškėlę.

Apgailėtina, kad didžiama senosios kartos lietuvių dar nesijungia į mūsų visuomeninį gyvenimą, bet visiškai užsidarę savo kiauie ir akiai klausosi iš rytų ateinančių nurodymų. Persilaužimas betgi jau vyksta. Dieve duok, kad visi oraregėtų.

Kitas dalykas, kurs šioj kolonijoj į akis krinta, tai mergaičių trūkumas. Jūs ten Toronte ir kituose didmiesčiuose dejuojate, kur pasidėjo tie šaunieji berniukai, kur kadaise išvyko iš Vokietijos. Štai, jie čia... Sudbury ir apylinkėse vyrų kaip žuolių...

Rekolėsijos visi lietuvių aktyviai dalyvavo, kurie tik atitrūko nuo darbo.

Grįžtant teko užsukti ir į St. Charles bažnytkaimį. Čia jau aštuoneri metai gyvena mūsų tautietis Jurgis Dambrasukas nuo Vilkaviškio. Pirmą jį turėjo pačiam bažnytkaimi viešbutį, o dabar didelį modernų vištų ūkį. Jau 12 metų kai gyvena Kanadoj. Jo gražus namas kiekvienais metais paskutinę rekolėsijų dieną pavirsta klebonija, bet ir šiaip metų bėgyje jo namuose lietuviai yra dažni svečiai. Ant stalo puotoja rudas alutis ir skardžiai skamba vakarais lietuviškos dainos.

Piršlys.

VISI LIETUVIAI SKAITO MENESINĮ JUOKŲ LAIKRAŠTĮ

„VALIO“

Jo kaina metams 2 doleriai. Atskiras egz. 20 c. Adresas: 813 S. Second Street, Philadelphia 47, Pa. USA. Turi generalinius atstovus šiuose miestuose: Brooklyn, Boston, Chicago, Cleveland, Detroit, Los Angeles, Newark, New York, Rochester, Waterbury, Toronto — Canada.

Norintiems platinti vietose duodame didelį procentą.

DĖMESIO!

Norėdami pirkti ar parduoti namus, ūkius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.)
Telefonai:

Istaigos: AD 3588 Buto: LA 9458
Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone. Čia Jūs susikalbėsite savo gimtąja kalba, rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą.

KIRPEJAI

JONAS JOTAUTAS ir ALBERTAS ŠIAUDINIS
932 Dundas St. W., Toronto, Ont.

— prieš lietuvių bažnyčią —

Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. Išskyrus pirmadienius. Telefonas: WA 9674

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. — — — Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuve atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

KAZYS ARDAVIČIUS LIETUVIŠKA RUBU SIUVYKLA

Ivairus užsakymai atliekami pagal naujausias Europos ir Kanados madas. Kainos prieinamos. 828 DUNDAS ST. WEST. TORONTO, Ont.

Susirgus kreiptis į YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey 314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. KL 7146

Lietuvaitėms

Tautiškuose rūbuose portretinės nuotraukos kainuoja tik pusė kainos. Tik ligi balandžio mėn. 5 d.

LUNA foto studi

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO TEL. PI
Palyginus kokybę pigiausios kainos Toronte.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius ivairių rusių laikrodžius. Galima išgauti žiedų, Toronto suvenirų; parduodamos ivairios auksinės ir sidabrinės prekes. Už darą garantuoja. Kainos prieinamos. Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. 272½ QUEEN ST. W. TORONTO.

PETRAS KAIRYS MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVE ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — — — Tel. WA 0082
Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti. Puikus ir greitas patarnavimas.

MONTREAL, Que.

LP vakarinė transliacija, kurios

LP vakarinė transliacija, kurios eigoje pranešėjo balsas staiga nutrūko ir pasigirdo griežtas vyriškas balsas:

"Čia kalba Trečiosios Šovietų armijos, operuojančios Quebeco provincijoje, pulkinknas Zoruginas, vadas Ketvirtosios Ukrainiečių šarvuotji Divizijos, veikiančios, Quebeco širdyje, Montrealio rajone... Bet koks pasipriešinimas jai — yra visiškai bereikšmis... Raudonoji armija yra nugalėtoja visuose Kanados frontuose"

Toliau pulkininkas griežtu tonu klausytojams metė dar pluoštą pirminių instrukcijų, nurodančių kaip turi elgtis gyventojai:

"Visi fiziškai pajėgūs vyrai tučtuojau turi rinktis ir registruotis Dorval aerodrome. Namų savininkai įspėjami kuo greičiau pašalinti iš savo butų kryžius, šventųjų paveikslus ir visas religines insignijas" ...

Čia pat buvo perskaitytas sąrašas oficialių asmenų, kurie Sovietų Armijos teismo būsią teisiami kaip karo kriminalistai.

Pirmuoju sraše buvo išvardintas Quebec premjeras Duplessis, toliau sekė Montrealio miesto burmistras Camillien Houde ir kt. Esq Ottawoje jau plevėsuoja raudonosios vėliavos, New Yorkas esq puola mas serijų sovietų bombonešių ir tt.

Rizultate šito pranešimo policijos būstinę telefonai amžinai buvo užimti norinčiųjų gauti informaciją. Daugelis vyrų jau traukė registruotis į nurodytą vietą.

O tai buvo tik pokštas jauno vedėjo stoties prancūziškos programos dalies, vad. "Tai atsitiko rytoj", J. Bradley, jau ne kartą pasireiškusio fantastiškais

pranešimais. Tai airiškos kilmės 29 metų vyras, žurnalistas, Prancūzijos pogrindžio dalyvis, 1½ m. kalėjęs Buchenwaldo koncentracijos stovykloje, vėliau buvęs karo korespondentas Indokinijoje, Izraelyje, perėitais metais atvykęs į Kanadą. Dėl jo, Prancūzijos pogrindžio kili-

Del sito Bradley pokšto klio-
didesis pasipiktinimas. Pats
miesto burmistras telefonu ra-
diofonui išvadino B. komunis-
tu. Radiofono vadovybė Brad-
ley už pokštą papeikė, bet jo
neatleido, net pakėlė algą \$70
savaitę. Vadovybė tik paža-
dėjo klausytojams, kad B. pra-
nešimai busių cenzūruojami.
Vadovybė Bradley įvertino,
nes vieno pranešimo sukeltą
paniką įrodė, kad jo praneši-
mu vis dėlto daug kas klauso.

— OTTAWA. — Oro maršalas Curtis veteranų - lakūnų suvažiavime pareiškė, kad Kanada yra 2 m. pralenkusi JAV ir Angliją, pagamindama naktinius, kurie gali skraidyti, betkokiam ore. Jų skraidymo spindulys siekys virš 500 myl. ir jie gali paimti gana didelį kiekį amunicijos.

— Iš Vancouverio pranešama, kad vasario 25 d. šalčiai nušaldė Oxanehen slėnyje višus žydinčių sodų žiedus taip, kad tie sodai 1950 m. visai neduos derliaus. Tai prisidės prie didesnės ūkio krizės BC provincijoje.

— 1946 - 1949 m. Kanadoje dirbamos žemės plotas padidėjo 3 milijonais akrų.

ETUVIŠKA UŽKANDINĖ
LIKATESEN

LINAT ESEN
 100 Rusholme St. Tel. ME 9347

kai iš aukščiausios kokybės
tiečius kviečiame atsilankyti
pikite, pamatysite, įsitikinsite

tyto iki 11 val. vakaro.
tiniai valgytojai
GIRN

GARAI